

Załącznik Nr 1 do STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA NISKO NA LATA 2021 - 2030

Podsumowanie diagnozy w formie zestawienia tabelarycznego

Wymiar Gospodarczy			
	OBSZAR I. GOSPODARKA	OBSZAR II. RYNEK PRACY I KWALIFIKACJE SIŁY ROBOCZEJ	OBSZAR III. SYTUACJA MATERIALNA MIESZKAŃCÓW
Etap I - Analiza MRL			
Ogólna sytuacja gminy	Nisko nie wykorzystuje ogólnokrajowego rozwoju gospodarczego, nie rozwija się w tempie gmin porównawczych (nie osiąga średniego poziomu). Zajmuje ostatnie miejsce w badanej grupie gmin zarówno w ocenie wartości w/w wskaźników, jak również w obszarze dynamiki zmian.	W obszarze rynku pracy Gmina Nisko znacząco odstępuje od grupy badawczej, przed nią znajduje się jedynie Dąbrowa Tarnowska, która ma jednak bardzo wysoki wskaźnik dynamiki zmian. Nisko znacząco odstaje od badanej grupy, ale również nie rozwija się w tempie umożliwiającym zbliżenie się do średniej badanej grupy w najbliższych latach.	Nisko w obszarze sytuacji materialnej mieszkańców znajduje się w „grupie pościgowej”, co świadczy o sytuacji trudniejszej niż w grupie gmin badanych.
Problemy	<ul style="list-style-type: none"> • liczba firm nie rośnie w tempie gmin porównawczych, jednocześnie liczba firm nie maleje, ale dystans do gmin porównawczych się pogłębia (Nisko w najbardziej niekorzystnej sytuacji, drugi najniższy wskaźnik i najniższa dynamika z Polkowicami) świadczy o mniejszej liczbie firm, mniejszym potencjale gospodarczym); • rośnie udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (najtrudniejsza sytuacja gminy Nisko), • niski wskaźnik wydatków inwestycyjnych na 1 mieszkańca (ostatni rok); • CIT na poziomie średnim; • niski wskaźnik z podatku od nieruchomości (ujemna wartość i ujemna dynamika), świadczy o niskim potencjale lokalnej przedsiębiorczości; najniższy wskaźnik firm z sektora usług finansowych, ale dynamika zmian jest już dodatnia; 	<ul style="list-style-type: none"> • najniższy wskaźnik przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (ujemna wartość i dynamika); • niższa liczba miejsc pracy, choć tendencja już dodatnia; • najniższy wskaźnik różnicy mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, co wskazuje na pogłębiający się problem w dostępie do siły roboczej; • najwyższy wskaźnik bezrobocia wśród bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (Nisko na końcu); • najwyższy wskaźnik bezrobotnych powyżej 1 roku (choć dynamika dodatnia); • najwyższy wskaźnik bezrobocia w grupie zarejestrowanych absolwentów wskazuje na ograniczone możliwości wykorzystania wskazanego potencjału i niski poziom zatrudnienia lokalnego rynku pracy, przygotowanego na nowych absolwentów; • najwyższy wskaźnik bezrobocia – Nisko ostatnią gminą w grupie; • najwyższy wskaźnik bezrobocia wśród osób do 25 roku życia - Nisko ostatnią gminą w grupie (dynamika również ujemna); • najwyższy wskaźnik długotrwale bezrobotnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • najniższy wskaźnik i najniższa dynamika w przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu brutto;
Potencjały/dobre strony gminy	<ul style="list-style-type: none"> • niski wskaźnik firm wyrejestrowywanych z REGON, co świadczy o stabilności lokalnych firm (Nisko w grupie lidera); 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki wskaźnik i dynamika w liczbie absolwentów szkół średnich – potencjał rozwojowy; • Nisko liderem w liczbie uczniów w szkołach średnich, choć dynamika ujemna. 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja w obszarze pomocy społecznej zalicza się do średniej badanej grupy;

	<ul style="list-style-type: none"> rosnący udział we wpływach BP z PIT (Nisko w grupie średniej); rosnąca powierzchnia komercyjna oddana do użytkowania do liczby nowo zarejestrowanych podmiotów i do zarejestrowanych podmiotów; rosnący udział zatrudnionych w usługach, choć gminę dzieli bardzo dużo od lidera gminy Brzeszcze; Nisko liderem w grupie nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego. 		poprawa sytuacji na podstawie najwyższej dynamiki zużycia energii w zasobach mieszkaniowych.
Rekomendacje	<ul style="list-style-type: none"> poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości, wzrostu liczby nowych firm, promocja sektora usług i sektora kreatywnego; 	<ul style="list-style-type: none"> rozwój lokalnej przedsiębiorczości wsparcie lokalnych szkół w kształceniu ukierunkowanym na kluczowe obszary zatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> rozwój lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności w sektorach o wyższym wskaźniku generowanych dochodów przez pracowników.
Etap II – Analiza Pogłębiona			
Ogólna sytuacja gminy	Lokalny rynek gospodarczy w zdecydowanej większości opiera się na firmach mikro (96,7% ogółu liczby firm zarejestrowanych w REGON), z czego większość działa na terenie miasta (76,2%). W analizowanym okresie liczba firm zwiększyła się 17,4%, rynek jednak rozwija się w tempie wolniejszym niż średnia dla powiatu, regionu, czy kraju. Profil prowadzonych działalności w głównej mierze koncentruje się na działalności usługowo – handlowej (w tym okresie rośnie udział tej grupy), a następnie przemysłowo – budowlanej z marginalnym i zanikającym udziałem firm sektora rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.	Z przeprowadzonej analizy wynika, że lokalny rynek pracy zalicza się do rynków trudnych z utrzymującym się wysokim poziomem bezrobocia, które nawet w okresie rozwoju gospodarczego zdecydowanie odstaje od średniej regionalnej, czy krajowej. Wpływ na obecną sytuację mają zmiany demograficzne, niski poziom lokalnej przedsiębiorczości, a także obecny system kształcenia, który ze względu na niski potencjał lokalnych firm, w większym stopniu przygotowuje kadry dla firm z dużych ośrodków przemysłowych na terenie kraju lub za granicą. Lokalny rynek pracy jest w dużej mierze uzależniony od ogólnej sytuacji gospodarczej występującej na terenie kraju. Na lokalnym rynku brakuje firm z wysokim potencjałem innowacyjno – technologicznym.	Sytuacja materialna mieszkańców gminy z roku na roku się poprawia. Dzieje się tak za sprawą wzrostu wynagrodzeń, programów socjalnych, spadku bezrobocia a także napływu środków finansowych pochodzących z pracy za granicami kraju. Niestety obecna sytuacja materialna mieszkańców Niska odstaje od średniej regionalnej i krajowej, co tworzy bariery rozwojowe miasta, ogranicza jego potencjał demograficzny i gospodarczy.
Problemy	<ul style="list-style-type: none"> stopniowo zmniejsza się liczba firm na terenie miasta; niewielki udział firm o wysokim wskaźniku konkurencyjności, w tym niewielki udział firm sektora produkcyjnego, przeważają firmy rodzinne handlowo – usługowe (handel hurtowy i detaliczny – naprawa pojazdów samochodowych), bezpośrednio związane z lokalnym rynkiem; obniża się liczba firm usługowych; 	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymująca się wysoka stopa bezrobocia. Mimo zauważalnego spadku na przestrzeni lat 2009-2019 różnica między powiatem, a krajem i województwem jest bardzo wysoka. W roku 2009 stopa bezrobocia wynosiła 24,2%, w ostatnim roku badanym 15,7%. Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy wynika z poprawy sytuacji na krajowym rynku, w mniejszym stopniu wynika ze zmian, jakie bezpośrednio dotyczyły lokalnego rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> Niski wzrost poziomu wynagrodzeń w porównaniu z województwem i średnią krajową. W Polsce od 2009 roku średnie wynagrodzenie wzrosło o 45,83%, na podkarpaciu o 49,21%, a w powiecie niżańskim o 43,22% . Wysoka stopa bezrobocia, Nierównomierny wzrost wynagrodzeń, w dużej mierze

	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój lokalnej przedsiębiorczości następuje w tempie niższym niż średnia powiatowa, regionalna czy krajowa; pogłębia się dystans w liczbie firm na 1000 mieszkańców gminy, w roku 2009 gminę pomiędzy średnią krajową dzielił dystans 18,7 pp, w roku 2019 ten dystans wynosi już 24,7 pp; • rozwój firm o małym potencjale rozwojowym: firmy budowlane; • odpływ firm z sektora finanse i ubezpieczenia, co może wskazywać na niższy potencjał rozwojowy firm, niski wskaźnik konkurencyjności i potrzeb rozwoju konkurencyjności, poszerzania obszaru działania, innowacyjności itp.; • ograniczona dostępność do IOB; • niski wskaźnik ekonomicznego potencjału miasta, miasto tworzy miejsca pracy jedynie dla 37% zarejestrowanych podatników, wskazuje to na istotny deficyt miasta w obszarze tworzonych miejsc pracy, 63% mieszkańców miasta pracuje poza miastem; • niski wskaźnik ekonomiczny miasta wyrażony liczbą osób pracujących, w ostatnim roku wyniósł 48%, 	<ul style="list-style-type: none"> • Sytuacja w poziomie bezrobocia kwalifikuje Gminę Nisko (na podstawie danych powiatowych) do obszarów o najwyższym poziomie bezrobocia w Polsce, • Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym, od roku 2013 liczba osób w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, w ten sposób rośnie liczba osób wychodzących z rynku pracy względem grupy osób wchodzących na rynek pracy, co powoduje nowe problemy, w szczególności tworząc problemy dla pracodawców i dla Gminy (ograniczenia we wpływach do budżetu), • Zmiany w obniżaniu liczby osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym występują w tempie szybszym niż zmiany na rynku krajowym, czy regionalnym, • Spada liczba osób wchodzących na rynek pracy w wieku przedprodukcyjnym, • W grupie zarejestrowanych osób bezrobotnych przeważają kobiety, w roku 2019 stanowiły 54%, w roku 2015 - 49,8%, w okresie ostatnich 5 lat rośnie udział kobiet, bowiem rozwój gospodarczy tworzy lepsze warunki dla kierunków zawodowych, pracowników przemysłowych, operatorów maszyn, które w dużej mierze dedykowane są mężczyznom, mniej ofert pracy dotyczy kobiet, • Ze względu na miejsce zamieszkania, poziom bezrobocia w większym stopniu dotyka mieszkańców obszarów wiejskich na terenie gminy, • Duża liczba osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w roku 2015 w/w grupa stanowiła 93,5%, w roku 2019 – 88,2%. Większą liczbę tych osób stanowią kobiety. Największą grupą osób w 2019 r. stanowią osoby długotrwale bezrobotne, następnie osoby do 30 roku życia i dopiero na trzecim miejscu osoby po 50 roku życia. Problemem dla gminy jest utrzymujący się poziom liczby osób długotrwale bezrobotnych, które wymagają szczególnych działań umożliwiających im powrót na rynek pracy. • W grupie osób bezrobotnych największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym, następnie z zawodowym, policealnym i średnim, wyższym i najmniejszą grupę tworzyły osoby z wykształceniem średnim. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby osób 	<p>ograniczony do wykwalifikowanych pracowników i specjalistów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duży poziom świadczeń socjalnych , • Brak dużych zakładów produkcyjnych, Mała ilość powstających nowych przedsiębiorstw.
--	---	--	---

		<p>bezrobotnych z wykształceniem wyższym, co może być bardziej wynikiem wzrostu liczby osób kończących edukację na poziomie wyższym, ale może być to również związane z niedostosowaniem kształcenia wyższego do potrzeb rynkowych.</p> <ul style="list-style-type: none">• Bezrobotne kobiety przeważają w grupie osób z wyższym wykształceniem (65% w roku 2009 i 77% w 2019), w grupie wykształcenia średniego ogólnokształcącego (78% i 74%). Natomiast bezrobotni mężczyźni najczęściej rejestrują się wg. wykształcenia zasadniczego zawodowego (61% i 56%) oraz wg. wykształcenia podstawowego (64% i 63%).• Źle dobrane kierunki kształcenia zawodowego mają wpływ na poziom bezrobocia, w szczególności na poziom bezrobocia wśród absolwentów szkół średnich oraz szkół wyższych;• Liczba zarejestrowanych absolwentów według wykształcenia wyższego i wg kierunków kształcenia w okresie 2009 – 2014 wskazuje, iż do zawodów o wysokim poziomie bezrobocia należały kierunki: Pedagogika, Ekonomia, Administracja, Filologia, Zarządzanie, Inżynieria Środowiskowa, Fizjoterapia, Turystyka i rekreacja, Prawo, Finanse i rachunkowość, natomiast w okresie ostatnich 5 lat: Zarządzanie, Inżynieria środowiskowa, Pedagogika, Ekonomia, Administracja, Prawo, Fizjoterapia, Bezpieczeństwo wewnętrzne, Filologia i Technologia żywności i żywienia człowieka. W tym okresie rośnie poziom bezrobocia w szczególności na kierunkach związanych bezpośrednio skierowanych do firm: zarządzanie, inżynieria środowiskowa, ekonomia, co może wynikać z niskiego potencjału lokalnego rynku pracy. Wzrost bezrobotnych na kierunkach pedagogicznych, administracyjnych wynika ze zmian systemowych zachodzących na rynku i zmiany liczby mieszkańców gminy.• W okresie 2009 – 2014, gdzie poziom bezrobocia na terenie gminy Nisko był najwyższy do kierunków deficytowych należały: technik informatyk, technik elektronik, technik mechanik, technik budownictwa, kucharz, technik elektryk, technik ekonomista, technik mechatronik, technik żywienia i gospodarstwa domowego, natomiast w okresie 2015 – 2019: technik informatyk, technik mechanik, technik pojazdów samochodowych, technik elektronik, technik ekonomista, technik organizacji reklamy, technik budownictwa, technik	
--	--	--	--

		<p>hotelarstwa i technik usług fryzjerskich. Przedstawione dane obrazują, iż w obecnych kierunkach kształcenia dominują szkoły techniczne, w mniejszym stopniu zawodowe, co pokazuje większe zainteresowanie rynku osobami z wykształceniem zawodowym.</p> <ul style="list-style-type: none">• Mała motywacja do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych lub ich zmiany, mała aktywność zawodowa,• Brak ofert pracy, oferty nie są zgodne z wymaganiami osób poszukujących pracy,• Niskie zarobki, które powodują blokadę rozwojową,• Niewielka chęć do pracy wynikająca z małej różnicy między zasiłkiem dla bezrobotnych, a minimalnym wynagrodzeniem,• „Pozorowana chęć powrotu na rynek pracy” - zgłoszenia do urzędu pracy, jedynie w celu zachowania świadczeń,• Brak dużych zakładów pracy,• Migracja młodych, wykształconych ludzi do dużych aglomeracji miejskich,• Niski poziom aktywności przedsiębiorczej wśród mieszkańców,• Niski potencjał lokalnej przedsiębiorczości, co przejawia się ograniczoną liczbą ofert pracy, w tym wzrost zawodów nadwyżkowych, w roku 2018 do nich zaliczały się zawody o niskim kwalifikacjach, o niskim znaczeniu rynkowym, lub nieodpowiadające lokalnym potrzebom, m.in.: pracownicy usług domowych, maszyniści kotłowni parowych i górniczy. Niekorzystną grupę tworzą również zawody związane z usługami dla biznesu, co jest niepokojącym sygnałem dla otoczenia biznesu: specjaliści ds. ochrony środowiska, do spraw transportu, pośrednicy biznesowi i doradcy finansowi. W ostatnim roku 2018 przybywa zawodów nadwyżkowych w usługach dla mieszkańców i w prostych zawodach m.in.: dietetycy, barmani, sprzedawcy, a także coraz liczniejsza grupa zawodów budowlanych.• W ofertach pracy dominuje zapotrzebowanie na robotników przemysłowych, pracowników usług i sprzedawców, operatorów maszyn, którzy jednocześnie są w największym stopniu zagrożeni zwolnieniem w przypadku zmiany koniunktury gospodarczej (być może taki wpływ wywoła efekt koronawirusa);• Utrzymujący się trend mniejszego zapotrzebowania na specjalistów i średni personel, który mógłby przyczynić się	
--	--	---	--

		<p>do podniesienia konkurencyjności firmy w obszarze wiedzy i technologii;</p> <ul style="list-style-type: none"> Po roku 2001 upadek Zakładów Mięśnych w Nisku i Zakładów Metalowych w Nisku doprowadził do utraty około 35% miejsc pracy na terenie miasta, po upadku zakładów poziom miejsc pracy, nawet w okresie ostatniego rozwoju gospodarczego nie osiągnął poziomu sprzed upadku obu kluczowych dla Niska zakładów, wraz z upadkiem w/w zakładów Nisko utraciło swoją markę i rozpoznawalność na rynku krajowym i światowym. Upadek jest również symbolem sprawdzenia funkcji Niska do miasta ograniczonego do roli administracji lokalnej, powiatowej i ośrodka handlowo – usługowego jedynie dla mieszkańców powiatu. 	
Potencjały/dobre strony gminy	<ul style="list-style-type: none"> 76,2% firm działa na terenie miasta; rośnie udział firm z sektora: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz Budownictwo; 127 ha wolnych terenów inwestycyjnych, w tym 48 ha terenu w sołectwie Nowosielec z dobrą lokalizacją i dostępnością do drogi ekspresowej, LHS i lotniska; budowa „bocznicy” LHS 	<ul style="list-style-type: none"> Pozyskiwane środki przez Powiatowy Urząd Pracy na różne formy pomocy dla osób bezrobotnych jak i pracodawców, Tereny inwestycyjne dające możliwość pracodawcom utworzenie dużych zakładów pracy, Znaczące obniżenie poziomu bezrobocia od roku 2014, co widoczne jest w ogólnej liczbie bezrobotnych, jak również w liczbie bezrobotnych absolwentów. Rozwój firm i pojawienie się inwestorów w branżach skorelowanych z lokalnym potencjałem kształcenia zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Mieszkańcy coraz lepiej oceniają swoją sytuację materialną, choć odbiega ona od średniej krajowej i regionalnej, Migracja mieszkańców z centrum Niska do terenów podmiejskich może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej dla części mieszkańców (zmiana budownictwa wielorodzinnego na jednorodzinne),
Rekomendacje	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie rozwoju powstawania nowych firm na terenie gminy; rozwój terenów inwestycyjnych utworzenie i wspieranie instytucji otoczenia biznesu rozwój „kultury przedsiębiorczości” wzrost edukacji w zakresie własnej przedsiębiorczości; <p>dostosowanie kierunków kształcenia do aktualnych potrzeb rynkowych i innowacyjnych obszarów</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zachęcanie osób w różnym wieku do aktywności zawodowej, podwyższenia kwalifikacji zawodowych lub przebranżowienia się, Rozwój lokalnej przedsiębiorczości; Wzrost liczby tworzonych nowych firm; Rozwój bazy dydaktycznej, dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynkowych, podnoszenie wiedzy w zakresie zakładania i prowadzenia własnej przedsiębiorczości, budowanie „kultury przedsiębiorczości”. 	<ul style="list-style-type: none"> Stwarzanie możliwości mieszkańcom do rozwoju, poszerzania swojej wiedzy, kwalifikacji; Stwarzanie lepszych warunków do działania dla nowych przedsiębiorstw, rozwój gospodarczy gminy, Promowanie gminy jako atrakcyjnego miejsca do zakładania firm, Podjęcie działań mających pomóc zarówno finansowo jak i

			niefinansowo najuboższym mieszkańcom gminy.
Etap III - Konsultacje społeczne			
Problemy, potrzeby	Badanie ankietowe przedsiębiorców/urzędu <ul style="list-style-type: none"> • głównym rynkiem działania niżańskich firm jest lokalny rynek (27,78%), następnie regionalny (11,11%), krajowy (11,11%) i jedynie 5,56% rynek międzynarodowy, 30,56% deklaruje, iż ich firma ma niewielki udział w rynku i zalicza się do wielu podobnych, 19,44% uważa, że ma znaczący udział w rynku (analizując główny rynek działania lokalnych firm można określić, iż ten udział znaczący rozumiany jest w rozpoznawalności, okresowi działania i pozycji, jaką firmy zajmują na lokalnym rynku), jedynie 2,78% uważa się za liderów (j.w.), oraz 2,78% deklaruje niewielkie doświadczenie w branży – niski potencjał konkurencyjności terytorialnej, • firmy nie planują zmian, przekazania firmy swoim dzieciom, nie planują outsourcingu, • 7 firm (19%) planuje przeniesienie firmy poza teren gminy; • problemy wskazywane są we wzroście kosztów prowadzenia firmy, ograniczonej dostępności do nowych technologii, w dostępie do IOB, uzależnienie od lokalnego rynku, nastawienie na „krótkookresowy zysk”, • 40% ocenia Nisko jako złe miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej, co wynika z problemów w dostępie do kadry pracowników (100%), 40% ze względu na wysokie podatki lokalne, • Ocena niskiej konkurencyjności + wpływ koronawirusa może negatywnie wpłynąć na obecną sytuację lokalnych przedsiębiorstw; 	Badanie ankietowe uczniów LO i RCEZ w Nisku <ul style="list-style-type: none"> • Nisko wg oceny młodych dobrym miejscem do życia jest dla osób starszych (64,93%), • 58,96% badanych nie ocenia pozytywnie miasta, jako dobrego miejsca do życia i rozwoju, • 64,68% badanych nie widzi oferty zachęcającej do pozostania w Nisku; • Brak zaufania do instytucji, • Młodzi ludzie nie chcą pracować w rodzinnych firmach i w późniejszej perspektywie ich przejąć, • Brak atrakcyjnej i dobrze płatnej pracy nie zachęca do zamieszkania, • Młodzi oceniają, że warunkiem dobrej pracy jest dobra znajomość języków obcych • Młodzież chce wyjechać do miast wojewódzkich lub za granicę, • Niechęć do zamieszkania w Nisku, miasto dla ludzi starszych, • Brak wyższych uczelni, • Czas wolny spędzają w domu czy galerii handlowej, • Najczęściej poza Niskiem w czasie wolnym, młodzież spędza w pubie/restauracji lub na zakupach w galerii, • Nie chcą zakładać nowych firm, niski wskaźnik kultury przedsiębiorczości, młodzi ludzie wolą wyjechać za granicę niż zakładać własne firmy, tylko niecałe 3% zdecydowało się na założenie własnej działalności gospodarczej; • Doradztwo zawodowe w szkołach • Tracimy młodzież, która wyjeżdża za pracą, której nie potrafimy zapewnić w obszarze naszej gminy lub nie potrafimy zachęcić jej do zamieszkania w naszej gminie. • Brak mieszkalnictwa wielorodzinnego, komunalnego dla ludzi młodych bez zdolności kredytowych, a mających prace na etacie jest dużym problemem. 	<ul style="list-style-type: none"> • bariery i problemy powiązane są bezpośrednio z przedsiębiorczością i rynkiem pracy <p>Badanie ankietowe z mieszkańcami udostępnione na stronie UGiM - Forum Rozwoju Lokalnego (01.07.2020-18.09.2020r.)</p> <p>Największym kluczowym czynnikiem mającym wpływ na sytuację materialną wg respondentów jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bierność zawodowa - 63,5% badanych tak odpowiedziało; • Niskie wynagrodzenia - 55,8% badanych tak uważa; • Bezrobocie – 41,3% badanych tak uważa; • Niski poziom lokalnej przedsiębiorczości - 37,5% badanych tak uważa; • Wysokie koszty utrzymania - 35,6% badanych tak uważa.

	<ul style="list-style-type: none"> • Firmy oczekują wsparcia przy kooperacji z instytucjami, urzędem i innymi podmiotami lokalnymi; • Podkreślany brak IOB, niski poziom integracji lokalnego środowiska przedsiębiorców; • Słaba promocja gospodarcza; • Brak strategii rozwoju przedsiębiorczości; • Brak stanowiska w urzędzie do obsługi przedsiębiorców i inwestorów; • Przedsiębiorcy nie mają wiedzy na temat planowania przestrzennego w gminie. <p>Debata ekspertów „Nisko – prężnym ośrodkiem gospodarczym” 19.06.2020 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych • trudności w kontekście przygotowania terenów bez rezultatu (trudności formalne, prawne, brak dogadania) • trudności w dostępie do działek na terenie inwestycyjnym w Zarzeczcu • brak ulg dla przedsiębiorców • mało spotkań z przedsiębiorcami • brak wsparcia firm lokalnych • edukacja (brak osób wykształconych zawodowo) • problem edukacji • brak kontaktu uczniów z przedsiębiorcami • rosnące koszty transportu • duże koszty utrzymania działalności • brak IOB, Centrum Wsparcia Inwestora • brak chętnych osób do pracy (ucieczka do większych miast) • brak dużych przedsiębiorstw <p>Badanie ankietowe z mieszkańcami udostępnione na stronie UGiM – Forum Rozwoju Lokalnego(01.07.2020-18.09.2020r.) Największym problemem niekorzystnej sytuacji gospodarczej gminy wg. respondentów jest jej:</p>	<p>Debata ekspertów „Nisko – prężnym ośrodkiem gospodarczym” 19.06.2020 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • edukacja (brak osób wykształconych zawodowo) • problem edukacji, niski poziom kształcenia w szczególności w obszarze ICT i języków obcych • brak nauczycieli „specjalistów” • brak kontaktu uczniów z przedsiębiorcami <p>Spotkania warsztatowe z dyrektorami, nauczycielami szkół podstawowych i szkół średnich z terenu gim Nisko (22.07.2020, 11.08.2020 i 18.08.2020 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • przestarzały sprzęt komputerowy w salach informatycznych, uczniowie pracują na sprzęcie nieodpowiadającym obecnym rozwiązaniom na rynku; • brak pracowni językowych; • kształcenie zawodowe niedostosowane do potrzeb przedsiębiorstw; • szkoły nie dysponują wyposażeniem dydaktycznym podnoszącym jakość kształcenia, w szczególności w obszarze praktycznego nauczania; • uczniowie uzupełniają wiedzę na zajęciach dodatkowych, do których mają dostęp jedynie uczniowie z zamożnych rodzin; • szkoła zawodowa dysponuje w części wyposażeniem umożliwiającym praktyczną naukę zawodu, często jest to sprzęt niedostosowany do obecnych technologii, • w szkołach brakuje podstawowego oprogramowania do nauki informatyki, nie są wykorzystywane nowoczesne metody dydaktyczne; • szkoły mają ograniczone możliwości rozwoju edukacji ukierunkowanej na kluczowe kompetencje (języki i informatyka), nauczyciele podkreślali rozwój edukacji w obszarze informatyki i języków obcych, jako gwarancję uzyskania konkurencyjnego i dochodowego zawodu, jest to również szansa na ograniczenie poziomu bezrobocia wśród ludzi młodych; • mocno została podkreślona potrzeba szkoleń podnoszących kompetencje nauczycieli umożliwiające 	
--	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Bliskie położenie ze Stalowa Wola, utworzenie stalowowolskiej strefy gospodarczej – 67,16% badanych tak uważa • Większa rozpoznawalność Stalowej Woli jako miasta przemysłowego – 64,28 % • Większy rynek potencjalnych pracowników i inwestorów – 70,59% • Niedostosowana oferta kształcenia do potrzeb lokalnego rynku - 43,28% • Kwalifikacje kadry pedagogicznej – 50,74% • Niechęć osób do zmiany zawodu – 63,07 % • Słaba infrastruktura dydaktyczna – 47,76 % • Brak IOB, które wspierają przedsiębiorców – 80,60% • Słaba komunikacja Urząd – Przedsiębiorca, zbyt mało narzędzi wspierania lokalnej przedsiębiorczości – 74,62% <p>Przyczyna problemu niskiego poziomu konkurencyjności lokalnych firm wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dużej liczby firm opierających się na lokalnym handlu – 52,93% • Niskiej dostępności infrastruktury drogowej stanowiącej łączność z dużymi ośrodkami przemysłowymi – 45,59% • Wysokich kosztów prowadzenia działalności gospodarczej – 75,76% • Słabej promocji i wspierania rodzimej produkcji – 81,82% • Niskiej aktywności mieszkańców w zakładaniu nowych firm – 56,76% • Emigracji krajowych i zagranicznych – 79,71% • Powstających firmy o małym potencjale rozwoju – 83,07 % • Niskiej wiedzy młodych mieszkańców o przedsiębiorczość – 80,59% • Wysokich kosztów prowadzenia działalności, ZUS, PIT – 90,77% <p>Ograniczona i słaba infrastruktura służąca przedsiębiorcom wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabej dostępności komunikacyjnej do dużych ośrodków przemysłowych – 43,28% badanych tak uważa; 	<p>nowoczesne kształcenie, oparte o kompetencje IT i językowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> • podkreślano również potrzebę stworzenia jednolitego systemu nauczania od szkoły podstawowej do szkoły średniej w zakresie języka obcego i informatyki, jako potencjały rozwojowe i rynkowe. <p>Badanie ankietowe z mieszkańcami udostępnione na stronie UGiM - Forum Rozwoju Lokalnego (01.07.2020-18.09.2020r.)</p> <p>Największym problemem bezrobocia w gminie wg. respondentów jest niekorzystana sytuacja gospodarcza, jej niski poziom, zmiany demograficzne, migracje oraz niskie kwalifikacje i poziom wykształcenia.</p> <p>Przyczyna problemu niskiego poziomu wykształcenia i słabych kwalifikacji wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niskiej aktywności zawodowej – 66,19% badanych tak uważa; • Braku motywacji i chęci do rozwoju osobistego- 70%, • Braku komunikacji szkoły z przedsiębiorcami – 67,13% , • Systemu kształcenia niedostosowanego do rynku pracy – 58,34% . <p>Ograniczone wsparcie Instytucji Otoczenia Biznesu i urzędów wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zbyt małej ilości działań związanych z przygotowaniem osób na wejście na rynek pracy – 57,49 % badanych tak uważa; • Braku organizacji wspierających w sposób bezpośredni Inkubatorów Przedsiębiorczości – 61,97%, <p>Niski poziom lokalnej przedsiębiorczości wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upadku dużych zakładów na terenie miasta – 81,33% badanych tak uważa; • Małej liczby dużych firm – 81,34% , • Niskich dochodów -78,38% , • Zbyt małej liczby ofert pracy dla pracowników wykwalifikowanych – 86,84% , • Niskiej konkurencyjności i potencjale rozwojowym lokalnych firm – 67,57% , <p>Zmiany demograficzne i migracje wynikają z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emigracji zarobkowych – 84,72% badanych tak uważa; 	
--	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt małej powierzchni przeznaczonej pod tereny inwestycyjne – 62,32% • Zbyt małej powierzchni pod wynajem na terenie miasta – 53,73 % • Zbyt mało wsparcia i narzędzi do inwestowania na terenie Niska – 74,24% • Braku jasnego planu tworzenia nowych terenów inwestycyjnych – 53,73% <p>Przyczyna problemu niskiej dostępności do pracowników i zmiany demograficznych wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emigracji zarobkowych – 84,05% badanych tak uważa; • Malejącej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym – 70,77% , • Niskich zarobków na terenie gminy – 75% , • Małej liczby osób wykształconych w zawodach deficytowych – 73,14% . <p>Przyczyna problemu „ Braku potencjalnych inwestorów” wynika z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ograniczonej dostępności do terenów inwestycyjnych – 71,83% badanych tak uważa; • Braku wizji rozwoju gospodarczego miasta – 74,62% • Braku narzędzi przyciągania inwestorów (zwolnienia , doradztwo ,promocja, uzbrojenia terenów, drogi) - 82,61% 	<ul style="list-style-type: none"> • Niskiego wynagrodzenia – 84,94 % , • Zbyt małej liczby firm z ofertą pracy dla osób z wysokimi kwalifikacjami – 86,11% , 	
Potencjały/dobre strony gminy	<p>Badanie ankietowe przedsiębiorców/urzędu</p> <ul style="list-style-type: none"> • 80% badanych firm planuje rozwój – rozszerzenie zakresu działania; • Dobra ocena dostępności komunikacyjnej; • 33% pozytywnie ocenia wsparcie urzędu – informacja, 50% dobrze ocenia łatwość w załatwianiu spraw w urzędzie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estetyka miasta i przestrzeń publiczna zachęca młodych ludzi do zamieszkania w Nisku • Pozytywna ocena poziomu bezpieczeństwa • Prawie połowa badanych planuje kontynuowanie edukacji, głównie na poziomie licencjatu i inżyniera a następnie na studiach magisterskich • Pozytywnie oceniają pracę w firmie międzynarodowej • Stypendia i wyjazdy zagraniczne dla uczniów są dobrą stroną szkoły 	
Rekomendacje	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja lokalnej przedsiębiorczości; 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój poziomu lokalnej edukacji w równoległym powiązaniu z rozwojem lokalnego przedsiębiorczości, 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie strefy współpracy, wymiany doświadczeń, wsparcia szkoleniowego i doradczego; • Opracowanie i wdrożenie strategii rozwoju przedsiębiorczości; • Stworzenie centrum obsługi inwestora; • Korelacja systemu edukacji z zapotrzebowaniem firm na nowych pracowników; • Spotkania ze szkołami, system praktyk i stypendiów dla praktykantów. 	<p>tworzeniem nowych miejsc pracy, opartych na wiedzy i technologii, zachęających do pozostania w mieście;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oferty spędzania wolnego czasu, która podnosiłaby jakość życia w mieście; • Rozwój gospodarczy miasta • Stworzenie atrakcyjnej oferty mieszkaniowej – pozyskania zasobów mieszkaniowych przez ludzi młodych • Kształtowanie kultury przedsiębiorczości, w celu inicjowania powstawania nowych firm przez ludzi młodych, • Wspieranie tworzenia nowych firm przez ludzi młodych (inkubatory, doradztwo, mentoring itp.) 	
KIERUNKI DZIAŁAŃ			
Projekty	Program Rozwoju Lokalnego	Program Rozwoju Instytucjonalnego	
Debata ekspertów „Nisko – prężnym ośrodkiem gospodarczym” 19.06.2020 r.	<ul style="list-style-type: none"> • uzbrojenie terenów inwestycyjnych • dostępność do terenów inwestycyjnych • stworzenie IOB, Centrum Wsparcia Inwestora • nowe miejsca pracy – nowi inwestorzy • laboratoria ICT + języki obce • dobre życie seniora (utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów) • utworzenie Pracowni Tematycznych – np. Lego Education • uruchomienie inkubatora dla ludzi młodych 	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie ze strony gminy, propozycje ulg i pomocy dla przedsiębiorców • stworzenie IOB, Centrum Wsparcia Inwestora • spotkania, rozmowy z przedsiębiorcami • wyprofilowanie miasta – ubranżowanie, wybór kluczowych branż • współpraca Urzędów, szkół z Przedsiębiorcami, stypendia dla praktykantów; • lider rozwijający biznes – kultura przedsiębiorczości • przygotowanie systemu kształcenia do potrzeb pracodawców • wizyty studyjne (czerpać przykłady np. z Norwegii) • szkolenia • podniesienie kwalifikacji nauczycieli • strategia rozwoju przedsiębiorczości • nauka podstaw przedsiębiorczości • szybsze działanie Urzędów w sprawie pozwoleń na budowę • oferta marketingowa terenów inwestycyjnych • nauka informatyki i języków – komunikacja on-line z partnerami z zagranicy • sieciowanie – tworzenie łańcuchów współpracy • rozwój PPP • przekaz do rodziców o potencjale lokalnych zakładów pracy 	

Wymiar społeczny					
	OBSZAR V. DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG ORAZ INFRASTRUKTURY	OBSZAR VI. DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH W GMINIE	OBSZAR VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE, INTEGRACJA O KAPITAŁ SPOŁECZNY GMINY	OBSZAR VIII. POZIOM BEZPIECZEŃSTWA	OBSZAR IX. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA
I Etap - Analiza MRL					
Ogólna sytuacja gminy	Nisko ma najniższy wskaźnik dostępności i jakości usług oraz infrastruktury, ale pozytywnym elementem jest dynamika dodatnia, która może przyczynić się do dogonienia grupy porównawczej;	Sytuacja mieszkaniowa mieszkańców gminy Nisko w badanym okresie 2014-2018 uległa pogorszeniu. Negatywny - ujemny wskaźnik dynamiki zmian w obszarze mieszkaniowym świadczy o problemie w dostępności do lokali mieszkalnych. Sytuacja taka nie stwarza możliwości rozwojowych gminy. Brak powstających nowych budynków mieszkalnych może być hamulcem w migracji mieszkańców na teren gminy Nisko.	Patrząc na sytuację gminy Nisko w obszarze zasobów instytucjonalnych, integracji i kapitału społecznego gminy możemy zauważyć nieznaczne pogorszenie się. Niestety, również dynamika zmian w tym zakresie jest ujemna. Lata 2014 - 2018 przyniosły m.in. spadek ilości organizacji społecznych, bardzo słabą frekwencję wyborczą w wyborach samorządowych, mniejszą liczbę nowo-zarejestrowanych fundacji i stowarzyszeń.	Sytuacja w obszarze poziomu bezpieczeństwa w okresie 2014 - 2018 ulegała cyklicznym zmianom. W roku 2018 sytuacja nieznacznie się poprawiła. Niestety dynamika zmian jest już niekorzystna, która może przyczynić się do zmiany pozytywnej obecnie sytuacji w badanym obszarze w okresie prognozy. Mieszkańcy pozytywnie oceniają bezpieczeństwo publiczne, zdrowotne. Budowa nowych tras komunikacyjnych wpłynie na poprawę poziomu bezpieczeństwa na drogach publicznych.	Sytuacja w obszarze demografii należy do najlepszych spośród analizowanych obszarów. Pozytywna sytuacja dotyczy zarówno średniej wartości analizowanych wskaźników, jak również dynamiki zmian. Ponadto w okresie ostatnich 2 badanych lat sytuacja uległa jeszcze znaczącej poprawie. Nisko w badanym obszarze należy do grupy liderów.
Problemy	<ul style="list-style-type: none"> • najniższy wskaźnik skolaryzacji dla szkół podstawowych; • niski wskaźnik członków klubów sportowych, dodatkowo w prognozie przewidywany spadek; • jeden z najniższych wskaźników wydatków na kulturę fizyczną, sport i rekreację; • średni poziom mieszkańców korzystających z pomocy społecznej; 	<ul style="list-style-type: none"> • niski wskaźnik liczby mieszkań na mieszkańca, • niski wskaźnik i najniższa dynamika oddawanych mieszkań, • najniższy wskaźnik dostępności do instalacji wodociągowej na terenie gminy, • rosnący udział wypłaconych wydatków mieszkaniowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo niski wskaźnik liczby działających organizacji społecznych, • dynamika ujemna, która może pogłębić wskazaną sytuację; • przyczyną małej liczby organizacji społecznych może być najniższy 	<ul style="list-style-type: none"> • średni wskaźnik liczby przestępstw drogowych, dynamika jednak jedna z najniższych; • rosnący udział liczby zachorowań na nowotwory i choroby układu krążenia; 	<ul style="list-style-type: none"> • najwyższy wskaźnik migracji osób w wieku 15-39 lat, co jest wynikiem trudnej sytuacji na rynku pracy;

	<ul style="list-style-type: none"> • najniższy wskaźnik podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1 mieszkańca, dynamika też ujemna; • jeden z najniższych wskaźników miejsc noclegowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo niski wskaźnik sprzedaży mieszkań na rynku lokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskaźnik wydatków na dotacje dla organizacji pożytku publicznego • w wydatkach bieżących Gminy, świadczy to również o ograniczonych • możliwościach wspierania tego typu organizacji z własnego budżetu; • wysoki marazm społeczny – najniższa frekwencja w wyborach samorządowych (dynamika również jedna z najniższych); 		
Potencjały/dobre strony gminy	<ul style="list-style-type: none"> • najwyższa dynamika rosnąca liczby uczniów w szkołach zawodowych do liczby osób w tej grupie wiekowej – edukujemy rosnącą liczbę kadr zawodowych; • Nisko w grupie średniej w dostępie do oferty kulturalnej; • rosnąca wartość wydatków na kulturę i dziedzictwo kulturowe; • dobra dostępność do porad lekarskich, stomatologów, łóżek szpitalnych, • bardzo dobra dostępność do miejsc w żłobkach, choć tendencja malejąca (druga gmina po Polkowicach); • najwyższa dynamika przyrostu miejsc przedszkolnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki odsetek mieszkań wyposażonych w gaz sieciowy; • niski wskaźnik lokali zadłużonych będących w dyspozycji gminy (komunalne). 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoka dynamika zmian dla wskaźnika udziału wydatków na szkolenia i rozwój zawodowy w wydatkach bieżących; • rosnący udział liczby uczestników imprez kulturalnych, wskaźnik z tendencją wzrostową po modernizacji NCK w Nisku; • średnia liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych, pozytywna i stabilna sytuacja rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywna zmiana w obszarze liczby stwierdzonych przestępstw w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko zuciui i zdrowiu mieszkańców; • niski wskaźnik liczby stwierdzonych przestępstw przeciwko mieniu; • niski wskaźnik wypadków przy pracy; • niski wskaźnik zgonów do 65 roku życia; • dobra dostępność do lekarzy i lekarzy dentyistów, porad lekarskich, łóżek szpitalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • stabilna sytuacja w obszarze zmiany liczby mieszkańców w okresie ostatnich 5 lat; • najniższy wskaźnik liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do grupy osób w wieku produkcyjnym – Nisko liderem; • średni wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym; • Nisko w grupie liderów we wskaźniku liczba ludności w wieku poprodukcyjnym do wieku osób w produkcyjnym; • niski wskaźnik starości; • wysoki udział mieszkańców w wieku

					25-34 lata na 1000 mieszkańców; • dodatni przyrost naturalny; • rosnący współczynnik dzietności kobiet; • stabilna sytuacja w obszarze migracji; • pozytywna ocena rodziny w obszarze rozwodów, urodzeń pozamażeńskich.
Rekomendacje	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie dodatniej dynamiki zmian; utrzymanie dostępności do przedszkoli i żłobków; zwiększenie dostępności do oferty sportowo – rekreacyjnej, wzrost uczestników; 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie liczby nowych mieszkań, w tym np. w ramach programów krajowych Mieszkanie Plus, zachęcenie mieszkańców do korzystania z gazu sieciowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Pobudzenie mieszkańców do odpowiedzialności obywatelskiej, do społecznego działania i włączania się w inicjatywy lokalne, uruchomienie finansowania oddolnych inicjatyw wychodzących bezpośrednio od mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego; zmniejszenie liczby osób zagrożonych nowotworami i chorobami układu krążenia, działania profilaktyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> utrzymanie pozytywnej sytuacji w obszarze demografii;
Etap II – Analiza Pogłębiona					
	OBSZAR V. DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG ORAZ INFRASTRUKTURY	OBSZAR VI. DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH W GMINIE	OBSZAR VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE, INTEGRACJA O KAPITAŁ SPOŁECZNY GMINY	OBSZAR VIII. POZIOM BEZPIECZEŃSTWA	OBSZAR IX. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA
Ogólna sytuacja gminy	Opieka zdrowotna Mieszkańcy Niska mają zapewniony dobry dostęp do podstawowej infrastruktury zdrowotnej (apteki, przychodnie, szpital). Problemem w obszarze zdrowia jest ograniczona	Analiza wykazuje wzrost ilości budynków mieszkalnych od początku okresu badanego tj. 2010 roku. Jednak liczba (tempo) oddawanych budynków mieszkalnych jest niższa od średniej	Nisko to centrum administracyjno – gospodarcze powiatu niżańskiego. Na terenie gminy Nisko działa 46 instytucji pełniących	Na terenie gminy Nisko działają podmioty odpowiedzialne za utrzymanie porządku publicznego, zapewniające	W okresie ostatnich 10 lat odnotowuje się stopniowe obniżanie się liczby mieszkańców gminy (-0,4%), co wywołane jest w

	<p>dostępność do lekarzy, lekarzy specjalistów i kadry okołomedycznej.</p> <p>Kultura Mieszkańcy Niska mają zapewniony dostęp do szerokiej oferty zajęć i usług kulturalnych, realizowanych m.in. przez jednostkę kultury NCK „Sokół” Nisko, lokalne muzeum - Centrum Historii i Tradycji, Bibliotekę Miejską w Nisku, Katolicki Dom Kultury Arka - organizację pozarządową oraz przez lokalnie działające szkoły i pozostałe organizacje społeczne.</p> <p>Infrastruktura sportowa Mieszkańcy Niska mają zapewniony dostęp do infrastruktury sportowo - rekreacyjnej w postaci: terenów zielonych, boisk portowych, hal i sal gimnastycznych, ścieżek rowerowych i siłowni terenowych. Infrastruktura i oferta sportowo - rekreacyjna w gminie Nisko jest na bardzo dobrym poziomie i skierowana jest do wszystkich mieszkańców.</p> <p>Na terenie gminy brakuje oferty do rekreacji wodnej, na którą wskazują mieszkańcy.</p> <p>Pomoc społeczna Pomoc społeczna w gminie Nisko opiera się w głównej mierze na działalności Ośrodka Pomocy Społecznej.</p> <p>OPS w gminie Nisko wspiera wszystkie osoby i rodziny w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych oraz zapobieganiu takim sytuacjom. W przypadku udzielania pomocy mieszkańcom sytuacja z</p>	<p>województwa i Polski. Na terenie gminy Nisko brakuje mieszkań socjalnych i komunalnych. Analiza wskazuje na trend migracji mieszkańców z osiedli centralnych na tereny podmiejskie. Według danych na rok 2017 budynki mieszkalne mieszkańców gminy Nisko w większości przypadków wyposażone są w instalacje techniczno-sanitarne tj.: wodociąg(93%), ustęp splukiwany(92%), łazienka(92%), centralne ogrzewanie(86%) i gaz sieciowy(80%). Warunki te są zbliżone do poziomu krajowego, a w przypadku gazu i centralnego ogrzewania są nawet znacznie wyższe.</p>	<p>funkcje publiczne, nie uwzględniając sektora ngo. Nisko kontynuuje historyczne tradycje - Nisko ważnym ośrodkiem powiatowym.</p> <p>Na terenie gminy działa 6 fundacji, 7 stowarzyszeń zwykłych oraz 23 stowarzyszenia zarejestrowane w KRS. Stowarzyszenia prowadzą działalność głównie w Nisku (20 podmiotów). Reszta stowarzyszeń jest zarejestrowana w sołectwach: Wolina oraz Nowa Wieś - 1, Raclawice - 2, Zarzeczce i Nowosielec po 3.</p> <p>Brakuje instytucji otoczenia biznesu.</p>	<p>bezpieczeństwo publiczne i działające na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym, drogowym i innym. Na terenie gminy działają jednostki o znaczeniu powiatowym: Komenda Powiatowa Policji w Nisku oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nisku. Dodatkowo na terenie gminy działają jednostki wchodzące do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego - OSP w Nowosielce, OSP Zarzeczce, poza systemem jest OSP w Nisku.</p>	<p>główną miarę emigracją mieszkańców za lepszą pracą, lepszymi warunkami kształcenia. Pozytywnym wskaźnikiem demografii jest dodatni i rosnący przyrost naturalny, który jednak nie niweluje ujemnego salda migracji. Pozytywnym wynikiem analizy jest wysoki udział mieszkańców w wieku produkcyjnym, względem trendów krajowego, regionalnego i powiatowego. Jednak w formułowaniu wniosków należy zdecydowanie podkreślić rosnący udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (wzrost obciążenia demograficznego), a także co jest również niepokojącym sygnałem obniżanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym.</p>
--	--	---	---	--	---

	<p>roku na rok się poprawia. Dzieje się to za sprawą lepszej sytuacji materialnej mieszkańców, spadku bezrobocia.</p> <p>Oświata System kształcenia na terenie gminy i miasta Nisko opiera się na działających przedszkolach (publicznych i niepublicznych), szkołach podstawowych oraz na szkolnictwie średnim ogólnokształcącym, zawodowym i technicznym. Z ogólnej sytuacji szkolnictwa średniego i zawodowego wynika, iż mieszkańcy naszej gminy kształcą się w większości poza miejscem zamieszkania.</p> <p>Zasoby i produkty gminy Gmina i Miasto Nisko posiada obiekty zabytkowe z XIX i XX wieku, głównie są to obiekty sakralne, zespoły dworskie, kapliczki, cmentarze oraz obiekty użyteczności publicznej. W swoim zasobie infrastrukturalnym posiada również lokalnych artystów, którzy mają za sobą osiągnięcia na skalę krajową i międzynarodową. Działające towarzystwa i organizacje (Koła Gospodyń Wiejskich, Towarzystwo Ziemi Nizańskiej, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Zarzeckiej) odgrywają również szczególną rolę w popularyzacji folkloru i historii regionu jak również promują lokalne produkty kulinarne.</p>				
Problemy	<p>Służba zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> • mniejszy wskaźnik dostępności do lekarzy (znacząca różnica w porównaniu z regionem i krajem, na terenie gminy w 2018 wskaźnik 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo mała ilość powstających budynków wielorodzinnych, tempo wzrostu w badanym okresie 6%, w regionie 7,2%, w kraju 9,8%; 60% stanowią budynki w mieście; 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo mała aktywność wyborcza mieszkańców gminy, niższa niż średnia krajowa, regionalna i powiatowa; 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba interwencji na terenie gminy między rokiem 2014 a 2019 (wzrost o 4,3%), wzrost zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • stopniowy odpływ mieszkańców gminy, zmniejszanie się liczby mieszkańców (jednak w tempie wolniejszym

	<p>wynosił 21,2 lekarzy na 10 tys. mieszkańców, w regionie 45,7, w kraju 57,7);</p> <ul style="list-style-type: none"> • rośnie grupa seniorów na terenie gminy; • najniższy wskaźnik dostępności do personelu medycznego (41 na 10 tys. mieszkańców w gminie, 82,3 w regionie, 72 w kraju); • największy udział zgonów kobiet i mężczyzn z powodu chorób układu krążenia (71%) w porównaniu do kraju, regionu, a następnie z powodu chorób nowotworowych (29%) – w okresie rośnie udział chorób nowotworowych; • brak oddziały kardiologicznego; • mniejszy udział lekarzy pracujących wg. podstawowego miejsca pracy. <p>Kultura i turystyka</p> <ul style="list-style-type: none"> • niekorzystna sytuacja demograficzna może wpłynąć na liczbę uczestników kół zainteresowań i zespołów szczególnie dzieci i młodzieży, • brak bazy hotelowej, ograniczona dostępność do bazy gastronomiczno – restauracyjnej; • dostępność tylko w dni robocze (NCHiT), • niedostosowane godziny otwarcia dla potencjalnych zwiedzających (NCHiT), • zmniejsza się udział dorosłych uczestników NCK Sokół Nisko (spadek o -38,2%) • brak zaplecza infrastrukturalnego dla biblioteki publicznej, ograniczona powierzchnia do działalności; <p>Infrastruktura sportowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak basenu; 	<ul style="list-style-type: none"> • mała ilość mieszkań socjalnych i komunalnych, • spadek ilości mieszkańców na terenie gminy Nisko, • niewielka ilość wydawanych co roku pozwoleń na budowę, • długi czas powstawania nowych budynków mieszkalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niski przyrost podmiotów prywatnych w porównaniu z województwem i Polską, • niska frekwencja podczas większych imprez masowych organizowanych na terenie gminy Nisko, • bardzo duża liczba mieszkańców wciąż musi korzystać z pomocy społecznej, • ograniczone możliwości spędzania wolnego czasu dla mieszkańców na terenie gminy Nisko. 	<p>drogowych ze średniej 17,83 na 100 mieszkańców do 22 zdarzeń na 100 mieszkańców, wysoki wskaźnik wypadków utrzymuje się na terenie osiedli centralnych gminy: Osiedle Nr 1 i Osiedle Nr 2, Osiedle Nr 7 Nisko – Moskale; spadek liczby wykroczeń na terenie gminy, do których w największym stopniu należą wykroczenia drogowe, przeciwko mieniu, obyczajności publicznej, przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (wzrost o 56%);</p> <ul style="list-style-type: none"> • duże natężenie ruchu kołowego w centrum miasta, co wywiera istotny wpływ na liczbę zdarzeń i kolizji drogowych, najwięcej zdarzeń drogowych na drodze krajowej nr 19 i 77; • wysokie bezrobocie, które wywiera wpływ na liczbę przestępstw na tle materialnym; • rosnąca liczba posiadanych 	<p>niż na terenie powiatu nizańskiego);</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpływ mieszkańców z miasta na teren wiejski; • obniżanie się liczby przedprodukcyjnym (w tempie szybszym niż średnia krajowa, regionalna i powiatowa), w roku 2009 liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie gminy Nisko wynosiła 19,9%, w roku 2018 – 16,5%. • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w najwyższym stopniu na terenie gminy, w porównaniu do kraju, regionu i powiatu (wzrost na terenie gminy Nisko o 5,1 pp, przy wzroście o 4,9pp na terenie kraju, 4,1 pp regionu i 3,6pp na terenie powiatu nizańskiego). • spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, lecz w tempie niższym niż średnia krajowa regionalna; • w roku 2016 na terenie gminy i w roku 2017 na terenie miasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym
--	--	--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczony dostęp do hal i boisk sportowych dla indywidualnych mieszkańców, najniższy wskaźnik dostępności do terenów rekreacyjnych na Osiedlu Nr 3 Nisko – Barce i Nr 8 Nisko – Moskale – PGO; <p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • niekorzystna sytuacja demograficzna – wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym - seniorzy, • zwiększa się udział osób którym przyznano pobyt w domach pomocy (DPS). <p>Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> • spada wskaźnik skolaryzacji w szkołach podstawowych; • brak bazy dydaktycznej wyposażonej w pracownie specjalistyczne; • słaba komunikacja pomiędzy szkołą a przedsiębiorcami czego dowodem jest brak kierunków wg. zapotrzebowania na rynku lokalnym, regionalnym; • tracimy młodzież, która wyjeżdża poza miejsce zamieszkania lub za granice w poszukiwaniu pracy po ukończeniu szkoły; • posiadamy uzdolnioną młodzież – nagrody w dziedzinie młodych wynalazców, ale nie mamy możliwości zatrzymania i zaproponowania pracy w naszym rynku lokalnym, regionalnym; • obniża się liczba uczniów szkół średnich, w LO około 46 % stanowią mieszkańcy gminy, w RCEZ około 25%; <p>Zasoby i produkty gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak promocji regionu wpływa niekorzystnie na rozwój turystyki i rekreacji; 			<p>samochodów wśród mieszkańców;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wandalizm powodujący niszczenie mienia gminy; • alkoholizm (jazda pod wpływem alkoholu powodująca wypadki, interwencje); • brak monitoringu w niektórych miejscach publicznych; • słabo oświetlone przejścia dla pieszych oraz brak sygnalizacji świetlnej powodujące zdarzenia drogowe; • spadek liczby pożarów o 15%, lecz wzrost zdarzeń „miejscowe zagrożenie” o 38% w okresie 2015 - 2019; • ogólnie wzrost o 18% liczby zdarzeń, do których wyjeżdżały jednostki straży pożarnej. 	<p>przekroczyła liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, co nie wpływa korzystnie na przyszłą liczbę osób w wieku produkcyjnym na terenie gminy i miasta Nisko;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ujemne saldo migracji, w okresie 2009 – 2018 saldo migracji wewnętrznych, jak również zewnętrznych osiągnęło wartości ujemne. W tym okresie liczba osób gminy ze względu na migracje wewnętrzne obniżyła się o 494 osoby, natomiast ze względu na migracje zewnętrzne /zagraniczne o 24 osoby. Sytuacja na terenie gminy odbiega od średniej krajowej i regionalnej.
--	--	--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • niezagospodarowanie terenów pod rozwój gospodarczy, brak dużych zakładów przemysłowych; • niezagospodarowany zbiornik małej retencji pod bazę turystyczno – gospodarczą; • brak oferty w czasie wolnym od pracy, imprez w kluczowych częściach miasta; • brak promocji i otwarcie się na mieszkańców przez Jednostkę Wojskowa; • brak oferty małej gastronomi, lokalnych firm z tradycją (ciastkarnie, lodziarnie,) w Rynku – Małe i Duże Planty; • nie posiadamy zarejestrowanego produktu tradycyjnego. 				
<p>Potencjały/dobre strony gminy</p>	<p>Służba zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost dostępności do przychodni, zapewniony dostęp do sieci aptek, wskaźnik dostępności do przychodni na poziomie wyższym niż w powiecie, regionie czy kraju; • zwiększył się udział przychodni z dostępem do lekarzy pierwszego kontaktu, choć nadal utrzymuje się dystans między regionem i krajem; • rośnie udział zatrudnionych pielęgniarek i położnych z tytułem mgr.; • <u>najniższy wskaźnik i dynamika umieralności dla gminy Nisko:</u> • mniejszy udział zgonów z powodu chorób nowotworowych. <p>Kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa i modernizacja budynku NCK „Sokół” wpłynęła na wzrost liczby kół zainteresowań oraz rozwój różnych grup np. „Kontynuacja”, Nizańska Kapela Ludowa, 	<ul style="list-style-type: none"> • bardziej atrakcyjne ceny działek budowlanych w porównaniu z gminami sąsiadującymi (np. Stalowa Wola); • wyższa wartość powierzchni użytkowej przypadająca na jednego mieszkańca, • niższy w porównaniu z innymi gminami koszt utrzymania mieszkań; • wyższa średnia powierzchnia budynku mieszkaniowego od średniej krajowej (w gminie 81,4m2, w kraju 73,8m2; • duże zainteresowanie mieszkańców Programem Mieszkanie Plus; • osiedla rozwojowe: Osiedle Nr 6 Nisko – Podwolina (wzrost liczby mieszkańców o 5,6%), Osiedle Nr 5 Nisko – Warchoły (wzrost o 	<ul style="list-style-type: none"> • na terenie gminy Nisko działa kilkadziesiąt stowarzyszeń i fundacji działających w różnych obszarach życia, które za główny cel stawiają sobie wspieranie inicjatyw społecznych, wspieranie rozwoju sportu, turystyki i rekreacji, promocję regionu, wspieranie osób potrzebujących, edukację. • Gmina Nisko jest ważnym ośrodkiem miejskim dla całego powiatu nizańskiego, • rozwój instytucji społecznych, podniesienie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • budowa obwodnicy Nisko – Stalowa Wola; • budowa drogi S19; • tereny inwestycyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się korzystna sytuacja pod względem udziału mieszkańców w wieku produkcyjnym do ogółu mieszkańców gminy, w porównaniu do trendów krajowego, regionalnego i powiatowego; • korzystna sytuacja w obszarze wskaźnika obciążenia demograficznego w porównaniu do średniej krajowej, regionalnej i powiatowej – potencjał dla lokalnego rynku pracy. W roku 2009 wskaźnik obciążenia

	<p>Reprezentacyjna Sekcja Taneczna Mażorettek. W okresie analizy nastąpiły zmiany w NCK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrosła o 28% ilość zespołów i kół, wzrosła o 74,3% liczba uczestników zespołów i kół, głównie dzieci i młodzieży, wzrosła o 28,6% ilość przedsięwzięć kulturalnych o 92,3% liczba odbiorców przedsięwzięć kulturalnych, wzrosła o 68,3% ilość koncertów - wzrosła o (233%) liczba uczestników dorosłych w oddziale wiejskim Nowosielec; - zasoby produktów lokalnych, produktów opartych na tradycji i lokalnej historii; - działalność organizacji społecznych, kół gospodyń wiejskich; - potencjał lokalnych artystów. <p>Infrastruktura sportowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów rekreacyjno – sportowych w gminie Nisko wynosi 84 085,00 m² (54 m²/mieszkańca) • wyższa dostępność do terenów rekreacyjnych na terenie wiejskim (średnio 4,63 osoby na m²), w mieście 3,44 osoby/m² • największy dostęp mają mieszkańcy Osiedla NR 1 Nisko – Centrum, 8,21 m²/mieszkańca <p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawiająca się sytuacja mieszkańców poprzez działalność OPS w Nisku i spadek przekazywanych świadczeń, najwyższy wskaźnik ubóstwa (LPR) na terenie Osiedla Nr 1 Nisko – Centrum; 	<p>4,2%); Osiedle nr 8 Nisko – Moskale – PGO (wzrost o 2%).</p>			<p>demograficznego na terenie gminy Nisko wynosił 14,8%, w roku 2018 już 20,7% (zmiana o 5,9pp), na terenie kraju wskaźnik wynosił w roku 2009 - 19%, w roku 2018 - 26,1% (zmiana o 7,1 pp), na terenie regionu w roku 2009 wynosił 18,5 % w roku 2018 już 24% (zmiana o 5,5pp), na terenie powiatu w roku 2009 wynosił 18%, natomiast w roku 2018 - 21,8% (najniższa odnotowana zmiana o 3,8%). W ten sposób w roku 2018 na terenie gminy Nisko wskaźnik obciążenia demograficznego analizując trendy krajowy, regionalny i powiatowy osiągnął wartości najniższe. Niestety dynamika zmian w tym obszarze jest najwyższa, co wskazuje na stopniowe dostosowanie się do poziomu krajowego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodatni (dodatnią wartość generuje jedynie obszar
--	---	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • działalność gminnego zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wpływa na poprawę sytuacji rodziny; • poprawa ogólnej sytuacji w gminie oraz kraju wpływa na ilość przyznawanych środków przez OPS i inne instytucje. <p>Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewniona dostępność do sieci przedszkoli publicznych i niepublicznych na terenie gminy; • działające szkoły średnie RCEZ i LO są szkołami rozpoznawalnymi w regionie dzięki swojej historii i kierunkom w jakich kształcą młodzież; • Szkoły posiadają potencjał do kształcenia w atrakcyjnych zawodach wg. zapotrzebowania na rynku lokalnym i regionalnym. • budynek szkoły RCEZ posiada dobrą lokalizację, jest po gruntownej modernizacji, posiada rozwiniętą infrastrukturę sportową; • RCEZ zostało uhonorowane Dyplomami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za projekt pod nazwą „Urządzenie do przesyłania energii elektrycznej na odległość”, oraz drugi doceniony projekt pod nazwą „Centralny zamek do drzwi dla osób niepełnosprawnych”, który opracowali uczniowie RCEZ. „Nagrodę za osiągnięcia wynalazcze na arenie międzynarodowej w latach 2016-2017”. <p>Zasoby i produkty gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierunki popularne w LO: humanistyczno - prawniczy i ekonomiczne, w RCEZ: informatyczne, 				<p>gminy) przyrost naturalny – najbardziej korzystna sytuacja względem średniej krajowej, regionalnej i powiatowej – wartość rozwojowa lokalnej struktury demograficznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tereny o korzystnej sytuacji demograficznej (przyływ mieszkańców): Osiedle NR 6 Nisko – Podwolina, Osiedle NR 5 Nisko – Warchoły, Osiedle NR 8 Nisko - Moskałe – PGO.
--	--	--	--	---

<p>elektryczne i elektroniczne, wartością dodaną jest uruchomienie kierunku dla programistów, najwyższy udział liczby uczniów na kierunku informatycznym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • posiadamy 60 obiektów zabytkowych z XIX i XX wieku, są to głównie obiekty sakralne, zespoły dworskie, kapliczki, cmentarze. Na szczególną uwagę zasługuje kaplica neogotycka z 1884 roku - kaplica grobowa Marii i Olivera Ressegquier dobrodziejów Niska; • atrakcyjność lokalnego dziedzictwa przyrodniczego w postaci zbiornika małej retencji w Nisku - Podwolina o powierzchni 14ha. Powierzchnia do zagospodarowania zbiornika i nadanie mu funkcji gospodarczo - turystycznych wynosi 30ha; • ścieżki pieszo - rowerowe cenne ze względu na położenie które przebiega przez tereny leśne z wielogatunkową roślinnością; • firmy lokalne z tradycją i historią; • lokalni artyści nagradzani w najważniejszych konkursach w randze krajowej i międzynarodowej; • rozwój infrastruktury drogowej, kolejowej wpłynie na szybki dostęp do terenów inwestycyjnych i ważnych ośrodków przemysłowych czego wynikiem będzie rozwój gospodarczy gminy; • możliwość powstania w zabytkowym parku miejskim infrastruktury na cele kulturalne, edukacyjno - przyrodnicze (spektakle, mała gastronomia, happeningi). 				
--	--	--	--	--

<p>Rekomendacje</p>	<p>Służba zdrowia</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie oferty zachęcającej do pracy młodych lekarzy; <p>Kultura</p> <ul style="list-style-type: none"> • opracowanie przewodnika turystycznego, aplikacji w której znajdziemy oferty kulturalne, infrastrukturę sportową, zabytki, bazę noclegowo – gastronomiczną (informacje o godzinach otwarcia, o najnowszych planowanych wydarzeniach). Krótka, czytelna, w formie graficznej i dostępna w różnych kanałach informacyjnych; • sytuacja demograficzna wpływa na utworzenie i wspieranie istniejących klubów seniora; • w dobie pandemii promowanie i zainteresowanie turystyką wewnętrzną oraz produktami z lokalnych firm; • zagospodarowanie zbiornika na potrzeby turystyczno – gospodarcze; • pomoc przedsiębiorcom w powstaniu bazy hotelowo – turystycznej; • zainteresowanie inwestorów o potencjalnych możliwościach utworzenia na terenie gminy bazy turystyczno-rekreacyjno-sportowej. <p>Infrastruktura sportowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • popularyzacja różnych form aktywności; • utworzenie zajęć grupowych dla różnych grup wiekowych(głównie osób dorosłych i starszych). <p>Pomoc społeczna</p> <ul style="list-style-type: none"> • edukowanie osób i rodzin zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez rozwijanie i upowszechnianie różnych form 	<ul style="list-style-type: none"> • uproszczenie procedur wydawania pozwolenia na budowę budynków mieszkalnych, • Edukowanie mieszkańców o dostępnych programach dofinansujących budownictwo mieszkaniowe, • korzystanie z programów tj. „Mieszkanie Plus” wspierających budownictwo wielorodzinne na terenie gminy Nisko, rozwój budownictwa wielorodzinnego niskoczynszowego; • Zwiększenie nakładów na budownictwo socjalne i komunalne. 	<ul style="list-style-type: none"> • organizacja większej ilości imprez masowych, co przyciągało by większą ilość mieszkańców do brania udziału w nich, • rozwój biblioteki miejskiej, poszerzanie wolumenu księgozbioru, • zachęcanie osób w różnym wieku do większej aktywności w życiu kulturalnym gminy Nisko, • stwarzanie warunków do tworzenia nowych podmiotów prywatnych na terenie gminy Nisko. 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie kontroli miejsc publicznych • założenie monitoringu miejskiego • stworzenie wypożyczalni rowerów miejskich • akcje promocyjne dotyczące zasad bezpieczeństwa i poruszania się w mieście lub stworzenie systemu edukacji dotyczącej podniesienia poziomu wiedzy i świadomości na temat bezpieczeństwa; • ulepszenie infrastruktury drogowej i rowerowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój sektora mieszkaniowego, budowa nowych budynków mieszkalnych, uruchomienie nowych terenów mieszkaniowych; • rozwój gospodarczy gminy; • poprawa sytuacji materialnej mieszkańców i warunków pracy sprzyjająca obniżaniu się wskaźnika emigracji za pracą, edukacją itp.
----------------------------	--	--	---	---	---

	<p>aktywnej integracji społecznej i zawodowej. Oświata</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie współpracy z przedsiębiorcami, instytucjami, rozwijanie „kultury przedsiębiorczości”; • rozwój firm innowacyjnych, informatycznych, przyciągających nowych pracowników; <p>Zasoby i produkty gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie zbiornika małej retencji wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu i nadanie mu funkcji gospodarczo – turystycznych; • powstanie bazy rekreacyjno – wypoczynkowo – sportowej (parku rozrywki, parku tematycznego) przy zbiorniku wodnym; • powstanie infrastruktury na cele kulturalne w zabytkowym parku miejskim: kino letnie, mała gastronomia, spektakle, happeningi; • możliwość rozwoju i powstanie szlaków turystyki pieszej i rowerowej na terenach leśnych; • rozwój infrastruktury drogowej, kolejowej w celu ożywienia i powstania nowych gałęzi gospodarki i poprawy jakości powietrza w centrum miasta; • uruchomienie oferty „ czasu wolnego” w czasie wolnym od pracy w NCK Sokół oraz NCHiT; • budowa MOSIR-u wpłynie na rozwój aktywności społecznej mieszkańców; • otwarcie się na mieszkańców Jednostki Wojskowej w postaci pokazów sprzętu wojskowego, targów; • odbudowa, przebudowa dziedzictwa kulturowo – 				
--	---	--	--	--	--

	architektonicznego i wykorzystanie w celu promowania miasta.				
Etap III – Konsultacje społeczne					
	OBSZAR V. DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG ORAZ INFRASTRUKTURY	OBSZAR VI. DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH W GMINIE	OBSZAR VII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE, INTEGRACJA O KAPITAŁ SPOŁECZNY GMINY	OBSZAR VIII. POZIOM BEZPIECZEŃSTWA	OBSZAR IX. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA
Problemy, potrzeby	Debata „Usługi dla mieszkańców miasta, czas wolny w mieście” Brakujące usługi: - basen - edukacja w dziedzinie informatyki, programowania, cyfryzacji - brak sportowych zajęć dzięki którym kształtuje się postawę człowieka poprzez rywalizację - brak siłowni wielkopowierzchniowej - teatr, koncerty - przestrzeń dla młodych do rozwijania swoich umiejętności - brak siłowni wielkopowierzchniowej - brak lodowiska - brak sali konferencyjnej - zaniedbane ścieżki rowerowe już istniejące - brak biblioteki w Centrum, mobilnej - brak usług medycznych np. onkologicznych - brak hospicjum	Debata „Potencjał mieszkaniowy, komunikacyjny i środowiskowy miasta oraz rozwój lokalnej turystyki i rekreacji dla mieszkańców” - potrzeba nowych obszarów pod zabudowę jednorodzinną; - słaba oferta mieszkaniowa; - budowa budownictwa wielorodzinnego niskoczynszowego; - budowa nowoczesnych stref mieszkaniowych – uzbrojonych, gotowych pod inwestycję, oddzielenie stref mieszkaniowych od przemysłu. Badanie ankietowe z mieszkańcami Udostępnione na stronie UGiM Forum Rozwoju Lokalnego (01.07.2020-18.09.2020r.) Największym problemem jakości życia w mieście jest: <ul style="list-style-type: none"> ograniczony dostęp do zasobów mieszkaniowych, tak odpowiedziało 43,9% badanych; 	Badanie ngo: 1. Główne obszary działania lokalnych ngo: - kultura, edukacja i sport - odpowiednio 14, 14 i 12 %, - tradycje i lokalizm regionalny - 9 %, - promocja zdrowia i rozwój gospodarczy miasta po 6%, - tożsamość narodowa i regionalna oraz działania na rzecz osób niepełnosprawnych po 5%; - inne 4%, w tym turystyka i rozwój osobisty. 2. Liczba uczestników włączających się w realizację działań: - od 1 do 3 osób - 17% odpowiedzi,	Debata „Usługi dla mieszkańców miasta, czas wolny w mieście” Brakujące usługi: - basen - brak usług medycznych np. onkologicznych - brak hospicjum	

	<ul style="list-style-type: none"> - brak dostępu do Internetu szerokopasmowego - brak oznakowanych ścieżek biegowych - brak wydarzeń lokalnych, kameralnych - bariery administracyjne - brak tłumacza języka migowego - brak aplikacji (np. e-urząd, e-biblioteka) - niskie zarobki dla specjalistów <p>Diagnoza potrzeb/spotkanie z dyrektorami szkół lokalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczony dostęp do funkcjonalnych i nowoczesnych pracowni informatycznych i językowych; - ograniczony dostęp do wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej, w szczególności w zakresie kształcenia informatycznego; - przestarzałe i ograniczone funkcjonalnie pracownie informatyczne; - brakujące oprogramowanie graficzne i techniczne. <p>Badanie ankietowe z mieszkańcami udostępnione na stronie UGiM Forum Rozwoju Lokalnego (01.07.2020-18.09.2020r.)</p> <p>Osoby niepełnosprawne mają największy problem w dostępie do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomocy społecznej – 39,58% badanych tak uważa; • oferty kulturalnej - 45,64% badanych tak uważa; 	<ul style="list-style-type: none"> • zanieczyszczone środowisko - 36,8% • hałas panujący w mieście – 21,1% • słaby dostęp do komunikacji - 26,3% • na brak dostępu do sieci wodno – kanalizacyjnej potwierdziło 12,3% badanych; • najmniej bo tylko 7% badanych potwierdziło iż jest ograniczony dostęp do internetu; • brak ścieżek rowerowych – 40,4% • największym problemem miasta jest słaba oferta czasu wolnego co potwierdziło aż 66,7% badanych; • na niekontrolowany przyptyw ulotek – 15,8% <p>Największym problemem dostępności do zasobów mieszkaniowych jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak budownictwa niskoczynszowego tak odpowiedziało 60% badanych; • ograniczony dostęp do kapitału – 43,6% badanych tak odpowiedziało; • brak terenów pod zabudowę jednorodziną – 32,7% tak odpowiedziało; • brak terenów pod zabudowę wielorodziną - 25,5% badanych tak odpowiedziało 	<ul style="list-style-type: none"> - od 4 do 6 osób - 17% odpowiedzi, - od 7 do 10 osób - 13 % odpowiedzi, - od 11 do 15 osób - 17% odpowiedzi, - więcej niż 15 osób - 35% odpowiedzi. <p>3. Aktywność członków ngo wg. grup zawodowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby pracujące 44%; - osoby młode 26%; - emeryci i renciści 16%; - bezrobotni 14%; - osoby niepełnosprawne 0%. <p>4. Do jakich grup kierowana jest najczęściej oferta ngo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby młode 33%; - bezrobotni 18% - emeryci i renciści 18%; - pracujący 17%; - osoby niepełnosprawne 7% - inne (społeczność lokalna, urząd gminy i miasta, rodzice, dzieci) 7% <p>5. Problemy ngo</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak wystarczających środków finansowych na działalność 46%; - brak własnej siedziby 27%; - słabe wyposażenie uniemożliwiające 		
--	--	--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • oferty edukacyjnej- 46,66% badanych tak uważa; <p>Najmniejszym problemem wg. respondentów osoby niepełnosprawne mają w dostępie do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opieki zdrowotnej- 36,95% badanych tak uważa; • oferty rekreacyjno – wypoczynkowej i sportowej - 23,42% badanych tak uważa. <p>Największym problemem i wpływem wg. respondentów, który dotyka mieszkańców w obszarze opieki zdrowotnej są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trudności w dostępie do specjalistów - 80,43% • braku profilaktyki zdrowotnej - 69,56% • wysokie koszty leczenia – 85,10% • kolejki do specjalistów – 89,58%; • ograniczone warunki infrastrukturalne umożliwiające korzystanie osobom niepełnosprawnym – 34,78% <p>Najmniejszym problemem wg. respondentów w obszarze opieki zdrowotnej jest dostęp do przychodni.</p> <p>Największym problemem i wpływem dotyczącym rodziny na terenie gminy Nisko wg. respondentów jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ryzyko utraty zatrudnienia – 56,25% badanych tak uważa. • starzenie się społeczeństwa – 61,37% • bezrobocie – 61,70% 		<p>prowadzenie działalności statutowej 16%;</p> <ul style="list-style-type: none"> - ograniczona aktywność członków organizacji 8%; - inne – małe zaangażowanie członków 3%. <p>6. Dostęp do własnej strony internetowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - 77% organizacji posiada własną stronę internetową. <p>7. Rodzaj wsparcia, jakiego oczekują lokalne ngo od samorządu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie przy finansowaniu działań 33%; - zapewnienia miejsca pod siedzibę 23%; - wsparcie przy zakupie sprzętu 15%; - uruchomienie budżetu obywatelskiego i inicjatyw lokalnych 13%; - wsparcie w procesie szkoleniowym 16%. 		
--	--	--	---	--	--

	<p>Najmniejszym problemem dotyczącym rodziny na terenie gminy Nisko wg. respondentów jest niepełnosprawność.</p> <p>Największym problemem i wpływem na lokalny system kształcenia wg. respondentów jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak lub niedostosowana infrastruktura do nauczania zawodowego – 63,41% badanych tak uważa; • Słaba komunikacja szkoła-przedsiębiorca – uczeń - 60% • Douczanie przez korepetycje – 69,56% • Brak zajęć pozalekcyjnych, wyrównawczych – 68,88% <p>Potencjały środowiskowo – turystyczne gminy i możliwości wykorzystania tychże potencjałów w rozwoju gospodarczym gminy.</p> <p>Wynik badania pokazał iż najbardziej atrakcyjnym zasobem wg. respondentów jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zbiornik na Podwolinie - 72,5% • Tereny zielone (ścieżki piesze i rowerowe) np. dydaktyczna ścieżka w Leśnictwie Zatyki- 53,8% • Sieć ścieżek pieszo – rowerowych może być kluczowym bodźcem do rozwoju – 43% badanych tak uważa; 				
--	--	--	--	--	--

	<p>Badanie wg. respondentów pokazało iż więcej korzystamy poza teren gminy z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kina – 23,71% badanych tak uważa; • Sportów wodnych na wolnym powietrzu (jeziora) – 25,32% • Jazdy konnej – 3,17% • Skatepark – 3,17% • Basenu – 34,12% • Parku linowego – 15,71% • Ścianek wspinaczkowych – 10% • Teatru – 22,08% • Akademii rozrywek dla dzieci – 21,79% • Galerii handlowych – 32,58% badanych tak uważa; • Restauracji – 24,47% • Kawiarni – 21,35% <p>Czas wolny mieszkańcy gminy w głównie mierze spędzają na spacerach lub rowerach wykorzystując walory przyrodnicze gminy i ścieżki pieszo - rowerowe - 26,42% badanych tak uważa.</p>				
Potencjały/dobre strony gminy	<p>Diagnoza potrzeb/spotkanie z dyrektorami szkół lokalnych - zaplecze i kadra do kształcenia informatycznego w RCEZ w Nisku;</p>	<p>Debata „Potencjał mieszkaniowy, komunikacyjny i środowiskowy miasta oraz rozwój lokalnej turystyki i rekreacji dla mieszkańców” Potencjały mieszkaniowe: - MPZP</p>	<p>Badanie ankietowe ngo: - Aktywność społeczna członków – w 35% organizacji w działalność włącza się ponad 15 członków organizacji, w 17% od 11 do 15 członków;</p>		

		<ul style="list-style-type: none"> - posiadamy tereny pod budowę wielorodzinną, inwestycje deweloperskie, spółdzielnie, komunalne (ul. Wańkowicza) - budownictwo jednorodzinne (Osiedle Malce, ul. Dworska, Grądy) - budowa obwodnicy pozwoli na zabudowę jednorodziną, budowa drogi uruchomi nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową – droga stanie się wałem przeciwpowodziowym - Dworzec kolejowy - ciągi komunikacyjne (Rzeszów-Lublin) - budowa drogi S-19 spowoduje mobilność mieszkańców Niska - nowe szlaki komunikacyjne - Program „Mieszkanie plus” 	<ul style="list-style-type: none"> - udział osób włączających się w działalność organizacji (44% pracujących i 26% młodych). 		
KIERUNKI DZIAŁAŃ					
Projekty	Program Rozwoju Lokalnego			Program Rozwoju Instytucjonalnego	
Debata ekspertów Debata „Usługi dla mieszkańców miasta, czas wolny w mieście”	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój Zalewu Podwolina – strefy relaksu • wyznaczenie nowych tras i budowa nowych ścieżek • szkoła muzyczna • Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych • tłumacz języka migowego (oprogramowanie), krawężniki, podjazdy, windy dla niepełnosprawnych • miejskie aplikacje mobilne dla mieszkańców w tym dla osób niepełnosprawnych • scena plenerowa (mobilna) • basen • zaplecze, widownia w Parku Miejskim • łącznie solankowe • przestrzeń wystawiennicza dla osób z zagranicy 			<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia dodatkowe z informatyki • edukacja w dziedzinie robotyki i cyfryzacji • imprezy kameralne • szkoła muzyczna • teatr, koncerty • dostęp do zajęć rehabilitacyjnych, chemioterapii • oferta dla starszych, hospicjum, Dom Dziennego Pobytu • tłumacz języka migowego, krawężniki, podjazdy, windy dla niepełnosprawnych • zwiększenie promocji miasta • rozbudowa oferty NCK „Sokół” • zajęcia dla osób starszych • rehabilitacja „Program za życia” – wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi • integracja społeczna • aktywizacja ludzi młodych • wydzielenie przestrzeni dla młodych do rozwijania swoich umiejętności • tworzenie rad ekspertów 	

<p>Debata ekspertów „Potencjał mieszkaniowy, komunikacyjny i środowiskowy miasta oraz rozwój lokalnej turystyki i rekreacji dla mieszkańców”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie oferty rekreacyjnej, poprzez zagospodarowanie zbiornika wodnego na Podwolinie • półkolonie, domki letniskowe, obiekt hotelowy • ścieżki edukacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • integracja społeczna środowisk • ścieżki edukacyjne • punkt Informacji Turystycznej w Nisku • stworzenie własnej marki miasta
---	--	--

<p align="center">Wymiar finansowania miasta</p>	
<p align="center">OBSZAR IV. STAN FINANSÓW LOKALNYCH (ZDOLNOŚĆ FINANSOWANIA ROZWOJU)</p>	
<p align="center">Etap I – Analiza MRL</p>	
<p>Ogólna sytuacja gminy</p>	<p>Obszar stanu finansów publicznych należy do niewielu obszarów, w których Gmina Nisko generuje pozytywne/dodatnie wskaźniki. Wskazuje to na zdolność do finansowania własnego rozwoju.</p>
<p>Problemy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • najniższy wskaźnik dochodów przypadających na 1 mieszkańca; • najniższy wskaźnik finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi, wskazuje na zdecydowanie niższą zdolność do generowania dochodów majątkowych;
<p>Potencjały/dobre strony gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyższy od średniej wskaźnik udziału dochodów majątkowych w dochodach ogółem; • wysoki wskaźnik udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wskazuje, iż gmina ponosi znaczące wydatki w zakresie własnego rozwoju, wskazany wskaźnik pokazuje, iż Gmina Nisko stopniowo nadrabia dystans rozwojowy, • korzystna ocena budżetu Gminy uwzględniając zadłużenie i spłatę długu; • najniższy poziom zadłużenia Gminy – Nisko liderem; <p>Nisko liderem w projektach dofinansowanych z UE, wskaźnik wskazuje również, że kluczowym źródłem finansowania rozwoju są środki zewnętrzne, bowiem własne środki majątkowe mogą być za małe.</p>
<p>Rekomendacje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pobudzenie Gminy do rozwoju i wzrostu dochodów własnych umożliwiających dalszy rozwój; • wykorzystanie potencjału własnego budżetu do rozwoju Gminy;
<p align="center">Etap II – Analiza Pogłębiona</p>	

Ogólna sytuacja gminy	Analiza budżetu Gminy i Miasta Nisko w okresie ostatnich 10 lat wskazuje na stabilną i niezagrażoną utratą płynności finansowej sytuację finansową jednostki samorządowej Gminy i Miasta Nisko. Analiza obrazuje również wysoki potencjał do realizacji nowych inwestycji, w szczególności o znaczeniu strategicznym dla przyszłego rozwoju Gminy.
Problemy	<ul style="list-style-type: none"> • w analizie budżetu uwidaczniają się dwa okresy rozwoju gospodarczego gminy: „okres powolnego wzrostu” – lata 2009 – 2015 oraz „okres rozwoju” – lata 2016 – 2019; • okres 2009 – 2015 to czas niższych dochodów i kosztów bieżących uwarunkowanych następstwem wystąpienia kryzysu gospodarczego na rynkach światowych, a następnie na rynku krajowym i lokalnym; • okres 2016 – 2019 – to okres rozkwitu gospodarczego miasta, wzrost dochodów i wzrost nakładów inwestycyjnych, ale również wzrost kosztów bieżących; • w okresie 2009 – 2015 w planowaniu inwestycji Gmina w dużej mierze uzależniona była od finansowania zewnętrznego; <p>znaczący udział i wpływ na strukturę Budżetu Gminy dochodów z podatku dochodowego PIT mieszkańców.</p>
Potencjały/dobre strony gminy	<ul style="list-style-type: none"> • stabilna i pozytywna sytuacja finansów publicznych Gminy, • potencjał do realizacji dużych projektów inwestycyjnych o znaczących nakładach finansowych, zdolność do współfinansowania inwestycji finansowaniem dłużnym; • rosnący udział dochodów mieszkańców, przekładający się na wzrost dochodów z podatku dochodowego PIT; • niski wskaźnik zadłużenia Gminy.
Rekomendacje	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie lokalnej przedsiębiorczości; • ograniczanie poziomu bezrobocia • tworzenie infrastruktury wspierającej rozwój społeczno – gospodarczy Gminy mający bezpośrednie przełożenie na wzrost dochodów własnych Budżetu; <p>wzrost liczby mieszkańców gminy.</p>
Etap III źródeł generowania dochodów do Budżetu Gminy w oparciu o Monitor Miast	
Ogólna sytuacja gminy	<p>Do podstawowych źródeł dochodów budżetu Gminy i Miasta Nisko należą wpływy z tytułu podatku dochodowego PIT od mieszkańców i przedsiębiorców, z podatku dochodowego CIT oraz opłat i podatków lokalnych. Wpływ przedstawionych dochodów w głównej mierze uzależniony jest od kondycji gospodarczej miasta, dochodowości lokalnych firm i pracujących mieszkańców – podatników, a także od poziomu rozwoju gospodarczego miasta. Najwyższy wskaźnik generowanych dochodów do budżetu zajmują przedsiębiorcy, choć liczbowo pod względem liczby podatników znajdują się dopiero na 4 miejscu. W roku 2018 średni dochód tej grupy wynosił ponad 110 tys zł (9166 zł/mc) i stanowił 192% średniego dochodu trzech kluczowych grup dochodowych: działalność gospodarcza, stosunek pracy, renty i emerytury.</p> <p>Następną grupą są osoby zatrudnione na umowę o pracę, które średnio zarabiały rocznie ponad 40 tys zł (3333 zł/mc), co stanowiło jedynie 70% średniej z trzech kluczowych grup dochodów. Trzecią grupą tworzą emeryci i renciści, którzy</p>

	<p>średnio generowali dochody na poziomie ponad 20 tys. złotych rocznie (1666 zł/mc), co stanowiło jedynie 37% średniej (j.w.).</p> <p>Pod względem wartości sumy generowanych dochodów na terenie gminy i miasta Nisko zdecydowana przewaga należy do osób zatrudnionych na umowę o pracę (286 mln zł/rok), które dwukrotnie przewyższają dochody drugiej grupy przedsiębiorców (145 mln/rok). Trzecie miejsce zajmują emeryci i renciści z kwotą ponad 100 mln zł/rok. Pozostałe grupy osiągają dochody zdecydowanie na mniejszym poziomie.</p>
Problemy	<ul style="list-style-type: none"> • jedynie 74% mieszkańców gminy generuje dochody, zalicza się do podatników; • ponad połowa osiąganych dochodów przez mieszkańców jest wydatkowana poza terenem gminy; • pod względem liczby zarejestrowanych podatników w wieku produkcyjnym na 1000 mieszkańców gmina Nisko plasuje się na ostatnim miejscu, co w pewnym stopniu ogranicza zdolności ekonomiczne miasta. • niski wskaźnik osiąganych dochodów z tytułu stosunku pracy w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy w porównaniu do innych miast; • niski wskaźnik osiąganych dochodów z tytułu emerytury i renty w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy w porównaniu do innych miast – może być to wynikiem mniejszej aktywności ekonomicznej tej grupy; • najniższy wskaźnik oceny ekonomicznej miasta wyliczony w oparciu o liczbę pracujących do liczby mieszkańców gminy, w Nisku w roku 2017 wynosił jedynie 48% ogółu mieszkańców; • liczba osób wychodzących z rynku pracy nie bilansuje się liczbą osób wchodzących na rynek pracy, co rodzi istotne problemy dla rozwoju miasta i dochodów do budżetu; • niska aktywność ekonomiczna osób wchodzących na rynek pracy, względem osób wychodzących z rynku, osoby młode w roku 2018 odprowadziły około 1,5 mln podatku, osoby w wieku przedemerytalnym 5 mln, natomiast osoby w wieku emerytalnym 3,5ml, obrazuje to istotny problem w dochodach do budżetu gminy w wyniku wyjścia z rynku obecnej grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Pokazuje to również niską aktywność ekonomiczną młodych osób.
Potencjały/dobre strony gminy	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywnym wynikiem analizy jest coroczny wzrost dochodów objętych podatkiem dochodowym; • potencjalna wartość wygenerowanego podatku na podstawie osiąganych dochodów przez mieszkańców kształtuje się na poziomie ponad dwukrotnego podatku odprowadzonego w rzeczywistości. Pokazuje to potencjał Gminy do generowania i budowania funduszu do finansowania własnego rozwoju miasta. Warunkiem jest wydatkowanie wygenerowanych przez mieszkańców dochodów bezpośrednio na terenie miasta, co może stanowić o wzroście dochodów do budżetu Gminy. • wysoki wskaźnik osiąganych dochodów z działalności gosp. w porównaniu z innymi gminami;
Rekomendacje	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w szczególności w grupie ludzi młodych; • szansą dla wyższego wynagrodzenia może być prowadzenie własnej działalności gospodarczej; • tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego gminy.

Wymiar środowiskowo-przestrzenny

	OBSZAR X. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA (ZEWNĘTRZNA I WEWNĘTRZNA)	OBSZAR XI. ŁAD I STRUKTURA PRZESTRZENNA OBSZARU	OBSZAR XII. LOKALNE ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE
Etap I – Analiza MRL			
Ogólna sytuacja gminy	Obszar dostępności komunikacyjnej należy do obszarów, w których następuje dynamiczny rozwój i poprawa sytuacji na terenie gminy Nisko. Gmina generuje najwyższe wskaźniki dynamicznej zmiany w tym obszarze.	Gmina Nisko w obszarze ład i struktura przestrzenna obszaru odstępnie od grupy porównawczej. W ostatnim roku badanym 2018 dystans się jeszcze bardziej pogłębił, zmiany wykazują również dynamikę ujemną.	Stan lokalnego środowiska przyrodniczego należy do jednego z niewielu obszarów pozytywnie ocenianych na terenie gminy i który dodatkowo ulega dynamicznej poprawie.
Problemy	<ul style="list-style-type: none"> •niższy wskaźnik długości dróg gminnych i powiatowych w przeliczeniu na km2 powierzchni gminy; •niższy wskaźnik dróg gminnych i powiatowych o twardej powierzchni, jednak wskaźnik dynamiki zmian już dodatni; •wysoki wskaźnik wypadków drogowych z ujemną dynamiką (pogarszająca się sytuacja); •najwyższy wskaźnik ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych z ujemną dynamiką (pogarszająca się sytuacja); •jeden z najniższych wskaźników liczby samochodów osobowych na liczbę mieszkańców – świadczy o dochodach mieszkańców; •najniższy wskaźnik długości linii kolejowych z tendencją rosnącą; •najniższy wskaźnik ruchu pasażerów portach lotniczych – dane wojewódzkie; •niski wskaźnik turystów korzystających z noclegów; 	<ul style="list-style-type: none"> •najniższy wskaźnik udziału powierzchni objętej mpzp; •duży udział inwestycji realizowanych w oparciu o WZ; •najniższy wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej; •niski wskaźnik dostępności do terenów zielonych; 	<ul style="list-style-type: none"> •niski wskaźnik terenów zielonych; •niski wskaźnik odpadów poddanych odzyskowi (choć dynamika najwyższa);
Potencjały/dobre strony gminy	<ul style="list-style-type: none"> •wysoki wskaźnik z najwyższą dynamiką zmian dla jakości dróg – udział dróg o nawierzchni twardej ulepszonej w łącznej długości dróg gminnych i powiatowych; •wysoki wskaźnik liczby pojazdów samochodowych i ciągników na 1 km dróg o powierzchni twardej – świadczy o jakości lokalnej infrastruktury drogowej; 	<ul style="list-style-type: none"> •gmina nie należy do gmin o wysokim wskaźniku zwartości/gęstości zaludnienia; •dobra dostępność do sieci gazowej. 	<ul style="list-style-type: none"> •najwyższy wskaźnik lesistości; •niski wskaźnik emisji pyłów z zakładów szczególnie uciążliwych; •niski wskaźnik zużycia wody, wynika z mniejszej dostępności do sieci wodociągowej;

	<ul style="list-style-type: none"> •najwyższy wskaźnik ścieżek rowerowych z najwyższym wskaźnikiem zmiany; •średni wskaźnik dostępności do taksówek; •brak bus-pasów, parkingów „parkuj i jedź – nie są wymagane; 		<ul style="list-style-type: none"> •niski wskaźnik ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia; •niski wskaźnik zbieranych odpadów na 1 mieszkańca.
Rekomendacje	<ul style="list-style-type: none"> •budowa i rozwój sieci dróg wewnętrznych; •budowa dróg łączących miasto z ważnymi szlakami transportowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> •zwiększyć udział terenów zielonych/rekreacyjnych, •zwiększyć udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej dla czystego powietrza; •zwiększyć powierzchnię gminy objętą mpzp; •rozbudowa sieci wodociągowej; 	<ul style="list-style-type: none"> •zwiększyć dostępność do terenów zielonych; •poprawa gospodarki odpadami; •wykorzystać dobre uwarunkowania środowiskowe dla rozwoju terenów rekreacyjno – wypoczynkowych.
Etap II – Analiza Pogłębiona			
Ogólna sytuacja gminy	<p>Komunikacja na terenie gminy stanowi istotne znaczenie dla rozwoju i potencjału danego obszaru, w szczególności w obszarze demograficznym, jak również gospodarczym. Potencjał gospodarczy gminy opiera się na dostępności komunikacyjnej i jakości posiadanych tras komunikacyjnych, zarówno o znaczeniu lokalnym, jak również ponadlokalnym.</p> <p>Gmina Nisko usytuowana jest w północnej części województwa podkarpackiego na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych: droga krajowa nr 19 – Kuźnica Białostocka (granica z Białorusią) – Lublin – Rzeszów – Barwinek (granica ze Słowacją) i droga krajowa nr 77 – Lipnik – Sandomierz – Przemyśl.</p> <p>Szansą rynkową dla gminy jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowana obwodnica Stalowej Woli i Niska w ciągu DK 77; - budowana droga ekspresowa S-19 na odcinku Nisko (Węzeł „Zapacz”) do m. Sokołów Małopolski 	<p>Gmina Nisko w badanym obszarze nie wypada zbyt dobrze w porównaniu z innymi gminami. Powierzchnia gminy Nisko objęta obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w ostatnich 10 latach wzrosła znacząco, wciąż jednak ten wzrost jest niezadowolający. Aspekt ten jest ważny ponieważ wpływa to pozytywnie na jakość życia, racjonalne użytkowanie terenu, wartości zarówno nieruchomości jak również przestrzeni urbanistycznej, aktywności gospodarczej jak również równowagę rozwoju.</p> <p>W obszarze XI badane zostały również tematy dotyczące sieci wodociągowej, kanalizacyjnej a także gazowej. Gmina Nisko wypada bardzo słabo w tych wskaźnikach. Na terenie gminy 75% budynków mieszkalnych jest wyposażone w sieć wodociągową, a w sieć kanalizacyjną na</p>	<p>Środowisko naturalne w Gminie Nisko stanowi ważny czynnik wpływający na rozwój gospodarczy społeczeństwa. Teren Gminy Nisko jest największym makroregionem Północnego Podkarpacia. Na terenie Gminy Nisko zlokalizowane są zasoby naturalne stanowiące surowiec dla przemysłu ceramicznego i budowlanego. Występują złoża kopalin pospolitych. Charakterystyczną cechą terenu Gminy Nisko są łagodne warunki pogodowe. Teren Gminy usytuowany jest w najcieplejszym rejonie Polski. W Gminie Nisko występują korzystne warunki klimatyczne. Na terenie Gminy nie stwierdzono przekroczeń standardów jakości gleb i ziemi. Miasto Nisko jest częściowo skanalizowane.</p>

	<p>wraz z węzłami, skrzyżowaniami, jako międzynarodowy korytarz transportowy VIA Carpatia;</p> <p>- projektowana droga ekspresowa S-74 łącząca woj. łódzkie, świętokrzyskie i podkarpackie ze szlakiem międzynarodowym VIA CARPATIA.</p>	<p>obszarze wiejskim zaledwie 48,3%. Rozwój w tym zakresie nie tylko poprawia jakość życia mieszkańców ale również wpływa na ochronę środowiska naturalnego. Biorąc pod uwagę sieć gazową, gmina Nisko na tle województwa podkarpackiego wygląda porównywalnie.</p>	<p>W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Na jakość powietrza atmosferycznego negatywny wpływ mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. W ocenie jakości powietrza na terenie Gminy Nisko nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnych norm, oprócz pyłów. Na terenie Gminy Nisko występuje jedno stanowisko pomiarowe monitoringu powietrza.</p> <p>Gmina w okresie ostatnich lat znacząco podniosła jakość i dostępność do sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, jednak zarówno w dostępie do sieci wodociągowej, jak i kanalizacyjnej poziom dostępności nie stanowi minimum 90%.</p>
<p>Problemy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • brakująca infrastruktura drogowa na nowych obszarach mieszkaniowych gminy • potrzeba komunikowania miasta z budowanymi nowymi drogami ekspresowymi; • infrastruktura pieszo – rowerowa, brak ciągłości; • brak monitoringu miejskiego • mała liczba kursów linii MKS • wandalizm na przystankach komunikacyjnych; • ograniczona dostępność do funkcjonalnej sieci kolejowej – transport pasażerski; • zagrożenia wypadkami drogowymi w centralnych obszarach gminy oraz na osiedlach, 	<ul style="list-style-type: none"> • niski wskaźnik udziału powierzchni objętej MPZP, • niski wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej, • niski wskaźnik dostępności do terenów zielonych, • niewielka ilość terenów rekreacyjnych na terenach gminy Nisko. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego • niska sprawność i efektywność technologii spalania jako poważne źródło emisji zanieczyszczeń • duże natężenie ruchu kołowego charakteryzujące się negatywnym oddziaływaniem na środowisko, w szczególności w centrum miasta; • gwałtowny rozwój transportu - uciążliwy dla środowiska naturalnego;

	<p>przez które przebiegają drogi krajowe (Osiedla Nr 1 Nisko, Osiedla Nr 2 Nisko Centrum oraz sołectwa Nowosielec);</p> <ul style="list-style-type: none"> dostosowanie aktualnej sieci komunikacyjnej do rosnącej liczby pojazdów. 		<ul style="list-style-type: none"> substancje toksyczne emitowane przez silniki pojazdów do atmosfery; przekroczenia dobowe stężeń pyłów PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu, elementów szkodliwych dla zdrowia ludzkiego; przekroczenie dopuszczalnych standardów akustycznych podczas pomiaru hałasu drogowego; uciążliwość hałasu panującego w najbliższym otoczeniu ulic Niska; niewystarczający wskaźnik zwodociągowania zarówno na poziomie miejskim (79,6%) i wiejskim (76,8%); niewystarczający poziom skanalizowania gminy, zarówno na poziomie miasta (80,5%) i obszaru wiejskiego (62,2%).
Potencjały/dobre strony gminy	<ul style="list-style-type: none"> usytuowanie miasta na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych: droga krajowa nr 19 i droga krajowa nr 77, w przyszłości skomunikowanie z drogą ekspresową S19 i S74; budowana droga S19 –element strategicznego korytarza europejskiego VIA CARPATIA; projektowana droga S74, połączenie woj. łódzkiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego z drogą S19; budowa obwodnicy Nisko – Stalowa Wola – wyciągnięcie ruchu tranzytowego z centrum miasta; tereny pod budowę ścieżek pieszo – rowerowych lokalizacja tranzytowa, potencjał do centrum logistycznego; rozwój sieci drogowej na obszarze wiejskim gminy – potencjał do rozwoju gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> dobra dostępność do sieci gazowej, gmina nie należy do gmin o wysokim wskaźniku zwartości/gęstości zaludnienia, dostępność do terenów przemysłowo – usługowych wskazanych w MPZP, 	<ul style="list-style-type: none"> środowisko naturalne jako istotny czynnik wpływający na rozwój gospodarczy społeczeństwa, bogactwo przyrody, lesistość, zasoby naturalne, teren Gminy Nisko jako największy makroregion Północnego Podkarpacia; Nisko leży na terenie z wyższymi średnimi temperaturami; korzystne warunki klimatyczne; dobra jakość gleby; znaczące zmiany w strukturze infrastruktury wodno – ściekowej i dostępności do niej; dobra dostępność do sieci gazowej.

	<ul style="list-style-type: none"> wysoki wskaźnik dostępności do ścieżek rowerowych względem średniej powiatowej, regionalnej i krajowej we wskaźniki ścieżki rowerowe na 10 tys. km²; 		
Rekomendacje	<ul style="list-style-type: none"> budowa ścieżek pieszo – rowerowych; stworzenie publicznej wypożyczalni rowerów miejskich; założenie monitoringu miejskiego; zwiększenie kursów linii MKS; zwiększenie liczby parkingów; budowa centrum logistycznego; stworzenie aplikacji „komunikacja i transport na terenie gminy” z mapami dla turystów, rowerzystów i do codziennej komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowanie sieci wodociągowej, zwiększenie ilości mieszkań ogrzewanych gazem w celach ochrony środowiska, zwiększenie powierzchni gminy Nisko objętej MPZP, zwiększenie powierzchni terenów zielonych, rozbudowa powierzchni terenów rekreacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> monitorowanie dopuszczalnych standardów akustycznych; założenie więcej stanowisk pomiarowych monitoringu powietrza; ograniczenie niskiej emisji; eliminacja kotłów na paliwo stałe oraz kotłów wyeksploatowanych i starych; wzrost znaczenia OZE.
Etap III – Konsultacje społeczne			
Problemy, potrzeby	<p>Debata: „Potencjał mieszkaniowy, komunikacyjny i środowiskowy miasta oraz rozwój lokalnej turystyki i rekreacji dla mieszkańców”</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczny spadek obrotu lokalnych firm poprzez budowę obwodnicy i drogi szybkiego ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> 	<p>Debata: „Potencjał mieszkaniowy, komunikacyjny i środowiskowy miasta oraz rozwój lokalnej turystyki i rekreacji dla mieszkańców”</p> <ul style="list-style-type: none"> zła jakość wody niekorzystne powietrze, przekroczenia pyłów PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu zakład przemysłowy w centrum miasta, fabryka aluminium przydomowe „kopciuchy” niewykorzystanie Sanu turystycznie i komunikacyjnie położenie Niska, ponieważ od Stalowej Woli i Tarnobrzega napływa zanieczyszczone powietrze
Potencjały	<ul style="list-style-type: none"> budowa nowych dróg ekspresowych i wyniesienie ruchu tranzytowego poza miasto (obecnie prowadzi przez centrum miasta); 	<ul style="list-style-type: none"> 	<ul style="list-style-type: none"> tereny leśne zbiornik wodny na Podwolinie Park Miejski w Nisku

	<ul style="list-style-type: none"> • Nisko centrum logistycznym; • szybkie połączenie z miastem Stalowa Wola i Rzeszów, • ścisłe połączenie ze Stalową Wolą, rynkiem około 50 tyś. mieszkańców. 		<ul style="list-style-type: none"> • tereny rekreacyjne i sportowe.
KIERUNKI DZIAŁAŃ			
Projekty	Program Rozwoju Lokalnego		Program Rozwoju Instytucjonalnego
Debata: „Potencjał mieszkaniowy, komunikacyjny i środowiskowy miasta oraz rozwój lokalnej turystyki i rekreacji dla mieszkańców”	<ul style="list-style-type: none"> • wybudowanie kanalizacji deszczowej • poprawa jakości wody i powietrza • ścieżki edukacyjne • dostosowanie oferty komunikacyjnej do zmian demograficznych • zagospodarowanie zbiornika wodnego na Osiedlu Nisko - Podwolina • Półkolonie, domki letniskowe, obiekt hotelowy • punkt Informacji Turystycznej w Nisku • stworzenie własnej marki • rewitalizacja Dworca Kolejowego 		<ul style="list-style-type: none"> • Program Ochrony Powietrza • ulgi podatkowe dla mieszkańców (np. jeśli ktoś wymieni piec na własną rękę otrzyma ulgę podatkową) • wizyty studyjne – w zakresie budowy oferty turystycznej zbiornika, rozwoju gminy • zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców • ponoszenie świadomości mieszkańców na temat zrealizowanych inwestycji w zakresie gospodarki niskoemisyjnej